Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ... 21-нээ гарана | № 244 (14049) | 1975 оной октябриин 17, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

Колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! Хүдөө ажахын продукци абаха, гүрэндэ худалдаха табан жэлэй даалгабаринуудые дүүргэхын түлөө нэтэрүүгээр оролдогты! Малай үбэлжэлгэ амжалтатайгаар үнгэргэхын, хабарай тарилгада жэшээтэ һайнаар бэлдэхын, 1976 ондо баян ургаса абахын түлөө тэмсэгты!“

(Агуухэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойдо зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

...РЭҺЭЕЭ ...АЙНААР ...ЭЛДЭЕ!

...шикын колхоз, совхозуудта таряан хуряагдажа ... Олонхи аймагуудта, илангаяа Кабанскын, При... Мухар-Шэбэрэй, Зэдын, Бэшүүрэй, Хяагтын ...дта ороохо таряанай баян ургаса хуряагдаба. ...ашаар республикамнай гүрэндөө 200 мянган ...аряа тушааха социалис уялгаяа амжалтатайгаар ...

...рай эдэ шухала хүдэлмэриин хажуугаар ерэхэ ...рилгада хэрэглэгдэхэ үрэһэн хүрэнгэ хүсэд хүрэ...дэхэ, тэрэнээ хүйтэн болохоһоо урид тарилгын ...хүргэхэ гээшэ мүнөөдэрэй дайшалхы хэрэг боло ...талаар республикымнай түрүү ажахынууд жэшээ ...

...тын аймагай «Родина» колхоз жэл бүри үрэһөө ...сэбэрлэжэ, хатаажа, тарилгын эрхим шанарта ...заншалтай. Тиимэһээ тэдэнэр жэлһээ жэлдэ тог...й баян ургаса ургуулна. Юһэдэхи табан жэлэй ...эдэнэр гектарай 15 центнерһээ доошо ургаса ...зөөгүй. Энэ жэлдэ тэдэнэр гектар бүриһөө 20,5 ...таряа хуряажа абаа. Колхозой таряашад агроном ...Ворона гэгшын хүтэлбэреэр ажаллажа, үрэһөө хү...хөөр хаагаад, мүнөө шэнниисынгээ үрэһэ сэбэр...үүргээд, бүхыдэнь тарилгын нэгэдэхи классай ша...хүргөө.

...энэ аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ, «Дружба» ...д, Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ, ...Шэбэрэй аймагай «Искра», Сэлэнгын аймагай ...Марксын нэрэмжэтэ, Түнхэнэй аймагай Ленинэй ...тэ колхозууд болон бусад түрүү ажахынууд энэ ...ые үрэһэ хүрэнгэеэ һайнаар бэлдэжэ, тарилгын ...хүргэжэ байна.

...ша ондо Хоринн, Загарайн, Прибайкалиин, Ка... аймагуудай ажахынуудта үрэһэ хүрэнгэ сэбэр... тарилгын шанарта хүргэхэ хүдэлмэри урдынхиһаа ...ябуулагдана. Тиигэжэ республикамнай бухы ...шэнниисын үрэһэ хүсэд хүрэхөөр хаажа абаад, ...сэбэрлэжэ байна. Мүн эдэ үдэрнүүдтэ обёосой, ...ургамалнуудай үрэһэн бэлдэгдэнэ.

...түрүүшүүл ямар аргаар имэ амжалта туйланаб ...тэдэнэр үрэһэнэй таряа ургуулдаг тусхай бригада, ...мхидхэжэ, тэдэндэ сэбэр паар даалгажа, һайн ...хангана, ургасын хойноһоо наринаар харууһал...энэй участогуудай ургаса эгээн зохид болзорто ...н хуряагдана. Энэ ушарта сэбэр һайн таряан ...абтана бшуу. Тэрэнние тарилгын эрхим шанар...хань нилээд бэлэн болоно ха юм.

...имэ арга боломжонуудай бии байбашье, үрэһэ ...бэлдэхэ хэрэгтэ горитой анхарал табидаггүй хү...лэгшэдтэй, агрономуудтай ажахынууд бии бай... Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхоздо, Химнын сов... Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын совхоздо, Баргажанай ...Карл Марксын нэрэмжэтэ, Зэдын аймагай «Ком...» колхозуудта үрэһэнэй участогуудые бии болго...э агротехническэ эрилтэнүүдэй ёһоор бухы хү...хэхэ талаар ехэ дутагдалтай. Тиимэһээ эдэ бо...ад зарим ажахынууд нютагай эрхэ байдалда баян ...тэхөөр зохид һайн сортын үрэһэ хүрэнгэтэй бо...даданагүй, жэл бүри хүсэд һайн шанарта хүргэг...нилээд ехэ үрэһөөр тарилга хэнэ бшуу. Энээнэйл ...а хүршэ ажахынуудтаа оробол, ургаса багаар ...а юм. Эдэ ажахынууд үрэһэ хүрэнгэеэ намартаа ...йгөөр, бүхэли үбэлдөө газаа досоогуур хэбтүүл...а уһанда даруулдаг байна. Энэ жэлдэшье үрэһэ ...э саг соонь хаажа, һайнаар бэлдэхэ хүдэлмэри...дадлнууд олон ушарна. Илангаяа Сэлэнгын, ...й, Улаан-Үдын, Яруунын, Зэдын аймагуудай ажа... мүнөө хүрэтэр шэнниисын үрэһэ хааха түсэбөө ...үргээгүй байһаар. Мүн горохой, ешмээнэй, обёо...ой хааха хүдэлмэри гэдэргэ татагдана. Байгша ...а хаанагүй хартаабхын баян ургаса абтабашье, ...ые үрэһэндэ хадагалха түсэб минил 60 процент ...дээ.

...бүхы дутагдалнуудые дары усадхажа, ерэхэ жэ...арбадахи табан жэлэй түсэбэй түрүүшын жэлэй ...да эрхим шанартай үрэһэ бэлдэхэ гээшэ колхоз, ...удай хүтэлбэрилэгшэдэй, бүхы агрономуудай, ай... партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай ...ы зорилго мүн. Тиимэһээ үдэр саг гээнгүй үрэ... таряа сэбэрлэхэ, хатааха хүдэлмэридэ хүнүүдые, ...олоор табижа, хоёр-гурбан халаанда эмхидхэхэ ...табигдана. Мүнөө үедэ ажахы бүхэндэ таряа сэ... машина, түхеэрэлгэнүүд яһала олошороо. Тэрэ ...н хүсөөр бүхы үрэһөө үбэлэй хүйтэнэй урда тээ ...н шанарта хүргэжэ болохо байна. Имагтал энэ ...рние һайнаар эмхидхэхэ шухала. Тиимэһээ агро...й зүгһөө үдэр бүриин хиналта, туһаламжа хэрэг...

...лэгдэһэн үрэһөө зүбөөр хадагалха гээшэ ехэ уд...ртай. Тиимэһээ ажахы бүхэндэ амбаар, складуу...сэбэрлэжэ заһабарилжа, элдэб сортын үрэһэнэй ...холхогүйгөөр хаалтануудые хэжэ хадагалха ... Амбаарта хэгдэһэн үрэһэнэй температура саг ...шалгагдажа байха зэргэтэй.

...ажахынууд үрэһөө ходо һэлгэжэ, ондоо ажахы...й, гүрэнтэй андалдажа, жэл бүри дээгүүр репро... үрэһэ хэрэглэдэг заншалтай. Мүн нютагай бай...юхихо шэнэ, ургаса ехэтэй сортнуудые туршадаг ...юм. Эдэнэрэй дүршэл хаа хаанагүй дэмжэгдэхэ, ...бүхэн шэлэгдэмэл сортын, һайн шанартай үрэ...ы тарилгаяа хангаха гэжэ оролдохо уялгатай.

...элэн зарим ажахынуудта горохой, гэршүүхын, ...й, обёосой, хартаабхын үрэһэн дуталдана. Тэрэ...сэлдүүлхэ, ондоо ажахынуудһаа худалдан абаха ... Тиимэһээ хүйтэн болохоһоо урид худалдан аба...йзее зөөхэ шухала болоно.

...нуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын орга...радай хиналтын комитедүүд үрэһэ хүсэд хүрэ...ха, тэрэнние сэбэрлэхэ, хатааха, зүбөөр хадагал...мэрине саг соонь дүүргэхэ бүхы хэмжээнүүдые ...энэ хүдэлмэриин хойноһоо нарин хиналта таби...ёно.

Франциин президент Тулада

... Республикын ... В. Жискар д'Эс... ...риин 15-най үдэһөө ...Тула хото соогуур ...

...кар д'Эстэн Ясна ... ошожо, ородой ... уран зохёолшо ...Толстойн музей-буу...

Хүндэтэ айлшан, тэрэнние үдэшэжэ ерэлсэһэн Францийн гүрэнэй ажал ябуулагшад, тэрэшэлэн Францһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ж. Вимон үдэһөө хойшо Бородинскэ сэрэгэй-түүхын музей-заповеднигтэй танилсаба.

(ТАСС).

XXV КПСС-эй съездые угтуулан

ҮХЭРШЭДЭЙ АМЖАЛТА

Яруунын совхозой үхэршэд зунай бэлшээриин үедэ малаа һайнаар шахан таргалуулжа, гүрэндэ мяха тушааха түсэбэй дүүргэлтэдэ нилээд ехэ хубитаяа оруулба. Совхоз 4700 центнер мяха гүрэндэ худалдажа, үнгэрэгшэ хабар абаһан уялгаяа сүм дүүргэжэ шадаа.

Мал бэлшээн таргалуулгада үхэр адуулагшад Ц. Санжиев, И. Байбородин, В. Хорин, И. Ермошин, В. Яковлев, Б. Данзанов гэгшэд илангаяа ехэ амжалта туйлаба. Жэшээнь, үхэршэн Цыдып Санжиев 128 буруу харууһалжа, буруу хашараг бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдөө 1.200 граммаар нэмээжэ шадаа. Тинхэдэ Ермошин 1159, Хорин 1020 граммаар нэмээдэг байба. Мүнөө эдэ нүхэд даалгагдаһан малаа тобир тарганууд болгонхой холын бэлшээриһээ бусажа байна.

МАНАЙ КОРР.

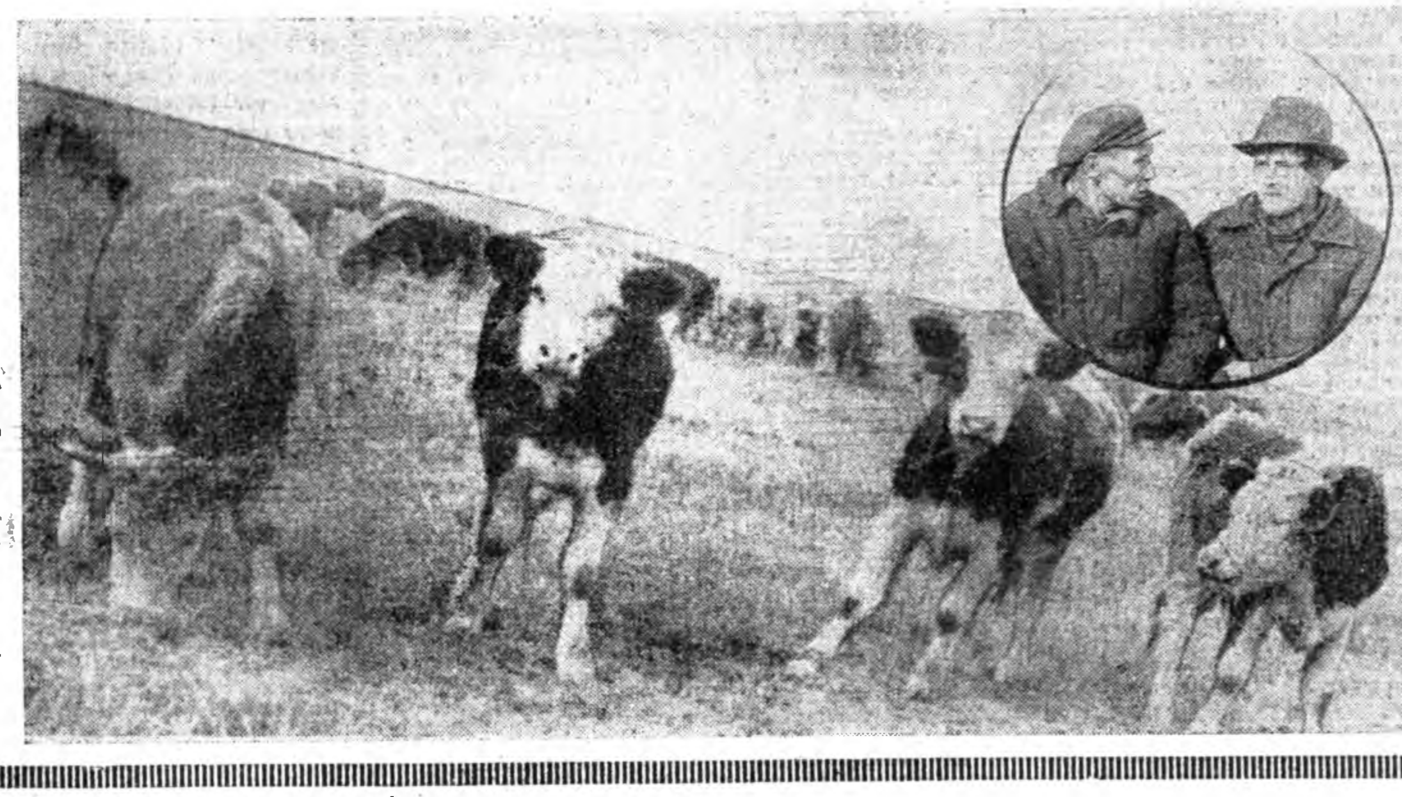

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) үхэршэд **И. Байбородин, Н. Ермошин.**

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТАРЯАЛАНГАЙ ЭЗЭД

Урдамнай баян ургасатай шэниисын таряалан нэмжынэ. Эдеэгээ хүсэһэн таряан хүндэ хоолосуудаа даажа ядан найгана. Нэгэ хоолос таһалжа, альган соогоо эмирээд үзэхэдэ, аяар 48 орооһон болобо. Энэмнай багсаахада, гектарһаа 27—28 центнер ороохо үгэхэ таряалан лэ!

...Аржыһан алтан хоолосуудые хомхойгоор үрэбхин ябаһан комбайнууд хойно хойноһоон һубарилданхай. Һүрөөтэйгөөр хүнхинэлдэн урагшаа зүдхэхэдөө, хүнэй зүрхые доһолгоһон, баяр, омогорхолой мэдэрэл түрүүлнэ. Бултанай урда бишыхан улаан туг намилзуулһан Намсарай Зундуевич Малановай агрегат ябана. Гушаад жэлдэ орооһо таряа ургуулжа, хуряажа, арад зондоо бэлэглэһэн суута таряашамнай ажалай Улаан тугай ордендо дэмы хүртөөгүй. Коммунист Намсарай Зундуевич 4000 гаран центнер орооһо сохижо, звеногойнгоо комбайнернуудые уридлана. Залуушуул Владимир Топхоев, Борис Машкеев, Владимир Балданов гэгшэд аха нүхэрһөө даншье ехэ гээгдээгүй. Мүн тэдэнэй дунда баян дүршэлтэй механизатор Владимир Бадмаевич Хабиндаев ажалдаа шалгарна.

— Иигэжэ эбтэй эетэйгээр хүдэлжэ, имэ элбэг баян таряа ургуулаабди, — гэжэ звеное даагша Иван Дагбаевич Лопсонов хөөрэнэ. — Звенодомнай Намсарай Зундуевич Маланов, республикын габьята механизатор Михаил Цыденович Морхоев, баян дүршэлтэй Владимир Бадмаевич Хабиндаев гэхэһээ эхилээд, булта хүн зондоо хүндэтэй нүхэд юм.

Тэнгэри бүрхэг. Хадануудай оройнууд дээгүүр пад хара үүлэн мүлхинэ. Тэрэ наашаа, таряалан тээшэ зүдхэжэ, мэнэ мэнэ бороо орохоёо байһандал үзэгдэнэ. Теэд урдаһаань үлеэһэн һал хин тэрэнние шүдэрлэн, урагшань табинагүй. Энээнние һамбаашалан, механизаторнууд таряагаа хуряажал байна.

Трактораар һолоомо һүриджэ байһан Михаил Цыденович Морхоев дүтэлжэ ерэбэ.

— Иван Дагбаевич, комбайнернуудаа 3 час соо амаруулаад, харанхы болотор туһалагшадыень хүдэлгэе, — гэжэ тэрэ дурадхана.

Харбяангуудай отделени 4,5 мянган центнер орооһо гүрэндэ худалдаба. Өөһэдтөө хүрэхэ үрэһэ хүрэнгөө хаагаад, Загтадай ба Охор-Шэбэрэй отделенинүүдтэ нэжээд мянган центнер үрэһэнэй таряа үгэбэ.

Харбээ үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэнэр гектар бүриһөө 9 центнер орооһо хуряажа абаһан байгаа һаа, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ орооһо таряанайнгаа ургасые хоёр дахин шахуу дээшэлүүлбэ бшуу.

Иимэ баян ургаса ямар аргаар туйлагдааб? Нэн түрүүн эндэ таряа ургуулха бэеэ даaһан, ажахын тоосоото звено байгуулагдаа. Тиигэжэ Харбяангуудай отделениин механизаторнууд бүхыдөө 720 гектар таряанай газартай, 10 гаран тракторотай, мүн газар элдүүрилхэ бусад техникэтэй, 6 комбайнтай болоод хүдэлжэ эхилээ һэн. Тиихэдэ таряалангай гектар бүриһөө 12,8 центнер орооһо ургуулжа абаха түсэб, даабари звеногой коллективтэ үгтэһэн. Тэрэнэйнь зэргээр механизаторнуудай ажалай гол, мүн нэмэлтэ түлөөһэн үгтэхөөр хараалагдаа. Иигэжэ ургасын түлөө бодотоор оролдохо газарай ёһотой эзэд олдоо һэн.

Бүхы ажалайнгаа түлөө булта харюусадаг, бэеэ даaһан звеногой гэшүүн бүхэн газараа һайнаар элдүүрилхэһээ гадна, хүрьһэндэнь минеральна үтэгжүүлгэ одоол залхуугүйгөөр оруулжа, ургасынгаа хойноһоо бүхы хүсэеэ, бэлигээ зорюулан харууһалжа, мүнөө имэ баян ургаса ургуулаа ха юм.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.

Түнхэнэй аймаг.

Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой дүй дүршэлтэй комбайнер Дамба Дымбрылович Шарханов хоёрдохи отделениин механизаторнуудай социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоод, 3450 центнер таряа сохижо, эрхимүүдэй тоодо ороо.

Л. ИРИНЦЕЕВЭЙ фото.

Зэдын аймагай «Мир» колхозой 2-дохи отделениин механизаторнууд хойто жэлэй баян ургаса абахын тула намарай паар ехээр хахалжа байна. 600 га хахалха түсэбтэй һаа, мүнөө 700 га хахалаа. Залуу трактористнууд Бубеев Александр, Айсуев Александр, Мухолзоев Виктор,

ЕРЭХЭ ТАРИЛГАДАА ХЭРЭГЛЭХЭЭР

пенсионер Цыбиков Жамса болон бусад үдэрэйнгөө нормо үлүүлэн дүүргэнэ. Хахалха газар дээрэһээ һолоомо зөөлгэдэ трактористнууд Наимадаев Максим Банзаракцаев Дондок хоёр һайнаар хүдэлнэ. Эдэнэр 560 га полиин һолоомо суглуулан һүрилөөд байна. Иигэжэ үшөө 100 гектар газар хахалагдахаар бэлэн болоо.

Д. БАДМАЕВ.

УЯЛГАЯА ШЭНЭЛЭЭБДИ

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ колхозоймнай таряашад эгээн баян ургаса хуряажа абаба. Бүхы 5844 гектар дээрэһээ 122 мянган центнер гэхэ гү, али гектар бүриһөө 20,5 центнер таряан абтаа гээшэ. Манай хоёрдохи бригада (бригадир С. И. Капустин) гектарай 24 центнер таряа хуряагаа. Тэрэ тоодо гектарай 26,6 центнер шэниисэ суглуулагдаа. Тиигэжэ гүрэндөө орооһо таряа худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээд, энэ жэлдэ 45 мянган центнер таряа тушааха уялга абаа һэмди. Мүнөө арга боломжонуудаа хаража үзөөд, уялгаяа шэнэлхэ, бүхыдөө 55 мянган центнер таряа худалдаха гэжэ шиидээбди. Һүүлэй мэдээгээр 40 мянган центнер таряан тушаагдаа.

Иимэ амжалта бэлэхэнээр түйлагдаа бэшэ. Бидэнэр таряалангай ургаса дээшэлүүлхэ гэжэ жэл бүри оролдодогбди. Тарилгаяа эрхим шанартай, һайн сортын үрэһөөр ханганабди. Газараа һайнаар элдүүрилхэ, уһалха, ургасын хойноһоо оролдосотойгоор харууһалха хэрэгтэ онсо анхарал табинабди. Жэл бүри хабар, намарай паар һайн шанартайгаар бэлдэгдэдэг. Эдэ бүгэдын ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ хэды ган гасуур байгаашье һаа, гектар бүриһөө 15 центнерһээ доошо ургаса абаагүйбди. Энэ жэлдэ сагай уларил таатай байжа, хэһэн ажалнай баян ургасаар харюулагдаа.

Хоёрдохёор, энэ жэлдэ таряа хуряалга хэзээ хэзээнэйхиһээ хүшэр байдалда үнгэрөөшье һаа, механизаторнуудай эрэлхэг зоригтойгоор ажаллаһанай ашаар хараалагдаһан болзортоо дүүргэгдээ. Сентябриин 27-до таряагаа бүхыдэнь хуряажа абаад, хэдэн комбайнуудаа хүршэ ажахыдаа ябуулаа һэмди.

Ургаса хуряалга дээрэ шалгарһан комбайнернууд, автомашинын жолоошод, трактористнууд олон. Тэдэнэрэй дундаһаа Я. И. Кузьмин, Н. Д. Серебренников, П. М. Пашков, Ц. Ф. Жарников гэгшэд шалгаржа, түс бүреэ 6 мянган центнерһээ дээшэ таряа хуряаһан байха юм. Манай дүршэл ехэтэй комбайнер Яким Иванович Кузьмин 8740 центнер таряа сохёо.

Орооһо таряа комбайнуудһаа, бэлэдхэлэй пунктда зөөхэ хүдэлмэридэ колхозой жолоошод, мүн гаднаһаа туһалхаяа ерэһэн жолоошод габшагайгаар ажаллаа. Жэшээнь, жолоошон Яким Викторович Спиридонов комбайнуудһаа 11.748 центнер таряа зөөһэн байна.

Таряа хуряажа байха зуураа нэгэн доро үрэһэ хааха, сэбэрлэхэ, гүрэндэ таряа худалдаха, һолоомо һүрилхэ болон намарай паар хахалха хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдаһан байна. Тиигэжэ мүнөө үедэ 9 мянгаад центнер шэниисын үрэһэн сэбэрлэгдэжэ, тарилгын эрхим шанарта хүргэгдөө. Мүнөө үедэ обёосой үрэһэн сүм хаагдаад, сэбэрлэгдэжэ байнхай. Ноябриин 1 хүрэтэр бүхы үрэһөө тарилгын 1-дэхи, 2-дохи классай шанарта хүргэхэ байнабди.

Тэрэшэлэн һолоомо суглуулагдажа, полиин хажууда гаргагдан, зохидоор һүрилэгдэнэ, зарим хубинь малай үбэлжөөндэ зөөгдэнэ. Энээнэй ашаар намарай паар саг соогоо хахалагдажа эхилээд, түсэб үлүүлэн дүүргэгдэ. Бүхыдөө 3 мянган гектар намарай паар хахалха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 3500 гектарта хүргөөбди. Энэ хүдэлмэридэ урагшатай һайнаар ябаһан трактористнууд захаһаа. Жэшээнь, тракторист Иван Семенович Болонев ДТ-75 трактораар үсөөхэн үдэртэ 205 гектар намарай паар хахалаа. Мүн ерэхэ жэлэй ургасада хэрэглэгдэхэ 1500 гектар сэбэр паар бэлдэгдэнхэй.

Колхозой правлени, бидэ мэргэжэлтэд ниитынгээ адууһа малые тэжээлээр хүсэд хангаха хэрэгтэ саг үргэлжэ анхарал табидаг гээшэбди. Юһэдэхи табан жэлэй туршада олон жэлэй ногооной тарилгын талмай 540 гектараар үргэдхэжэ, мүнөө тэрэнээ 800 гектарта хүргөөбди. Мүн кукуруза, куузику һайнаар ургуулнабди. Эдэ бүгэдын ашаар адууһа малнай элдэб зүйлэй тэжээлээр горитой хангагдадаг болонхой. Гадна 210 гектар олон жэлэй һайжаруулагдамал бэлшээри хорёологдоо.

Мүнөө үедэ зеленко хуряагдажа дүүрэхэ дүтэлөө. Зеленкын ургаса яһала һайн. Энэмнай тэжээлдэ баһал ехэ нэмэри болохо гээшэ.

Мүн эдэ үдэрнүүдтэ гүрэндэ таряа худалдаха шэнэ уялгаяа дүүргэхэбди.

Ф. ВОРОНА,
Хяагтын аймагай «Родина» колхозой ахамад агроном.

РЕПОРТАЖ

БОШОГОРОЙ ЗАЛУУШУУЛАЙ ЗВЕНО

Эдэрмэг тосхонһоо баруулжаа гараад, Вознесеновкэ тээшэ ошобобди. Харгын хоёр хажуугаар хадагдаһан таряалан нэмжынэ. Һолоомо суглуулан һүрилжэ ябаһан тракторнууд түхеэрэлгэнүүдээ арбайлган урагша хойшоо гүйлдэнэ.

Бошогорто хамта дээрээ 858 гектар шэниисэ, 150 гектар обёос таригдаһан юм. Эндэһээ абтаһан орооһон ерэхэ жэлэй таряанай хүрэнгэнь болохо. «Эндэ совхоз соо эгээл баян ургаса гаранхай, — гэжэ тус ажахын комсомолой комитедэй секретарь Цыбик-Доржо Будацыренов хөөрэнэ. Байгша оной үбэл комсомол-залуушуулай звено эмхидхэжэ, энэ таряалан даалгаха гэжэ шиидэгдээ һэн. Тиихэдэ дүй дүршэлтэй залуу механизаторнуудые эндэ суглуулхые яһалашье оролдоо һэмди».

Бошогорто хүрэжэ ерэбэбди. Үдынгөө хоол барихаяа ороһон комбайнернууд Хэжэнгын эрьедэ сугларшоод, хүхюун шог энеэдэ дэлгэн, нюур гараа угаана. Звеное даагша Павел Саламатов, Леонид Гусевтай сугтаа комбайнаа шалгажа, һула болоһон шүрэбүүдыень татажа байба.

Полевой станиинь яһала зохид газарта түхеэрэгдэһэншье һаа һанаһанда хүрэмэ һайн бэшэ. Хоол баридаг, унтадаг гэр соонь муухай. Гэбэшье социалис мүрысөөнэй бюллетень, уряа лозунгнууд баруун ханадань яһала тааруугаар үлгөөтэй.

Павел Саламатов 25 — 26-тай боложо ябаһан дунда зэргын бэетэй, хараха янзада түбшэн номгон хүн хэбэртэй. Тэрэ комбайн дээрэһээ буугаад, манда дүтэлэн ерэбэ.

— Зай, Павел! Ажалтнай хэр ябажа байнаб? —гэжэ нүхэр Будацыреновэй һурахадань, тэрэ миһэд гээд:

— Яһала бараг даа. Дүрбэн комбайн ябажа байһанаа зургаа болобо. Хоёр шэнэ комбайн үгөө. Иихэдэ һаяын сагта таряагаа хуряажа дүүргэхэбди — гэнэ.

Павел арбаад жэл соо механизатораар хүдэлнэ. Найман класс дүүргээд, Эдэрмэгэй дунда һургуулиин дэргэдэ курс түгэсхэжэ, трактористын үнэмшэлгэтэй болоһон юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо үбэл зунгүй, хабар намаргүй трактор агтые жолоодоно. Тиигэжэ дүй дүршэлөөр баян, совхозой түрүү механизаторнуудай нэгэн болон хүмүүжэө. Тиимэл хадань Павелые комсомол-залуушуулай звеное даагшаар томилоо бшуу.

Тус звено нарядгүй гуримаар хүдэлнэ. Тиихэдээ даажа абаһан мянга гаран гектар газар дээрээ ёһотой эзэд болоно гээшэ. Түхэреэн жэл соо газарайнгаа хойноһоо харууһалжа, баян ургасын түлөө тэмсэнэ.

— Нарядгүй гурим, минии һанахада, болохотойл юумэн байна. Ондоо хүнэй хахалһан, ондоо хүнэй тариһан, харууһалһан таряае урдань хададаг байгаабди. Харин мүнөө түхэреэн жэл соо хэһэн өөһэдынгөө ажалай үрэ дүнгые эли тодоор хаража байнабди. Тиихэдээ яһала барагаар ажаллаһанаа ойлгожо байгаашье һаа, гаргаһан алдуу эндүүгээ, ушарһан дутуу дундаяа элеэр харанабди, — гээд Павел Саламатов хэлэнэ.

Үнэхөөроошье, энэ звеногой даажа байһан таряалангай гектар бүхэнһөөнь дунда зэргээр 15—17 центнер орооһон сохигдоно бшуу. Харин уһалагдадаг участогуудһаань гектарай хорёод центнер орооһон абтана.

Таряа хурялгын урда тээ Бошогорой комсомол-залуушуулай звеногой коллектив дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые баталан абаа һэн. Тиихэдээ 10.300 центнер орооһо сохижо абаха, 200 гектар газарта намарай паар хахалха гэжэ шиидэһэн байна.

Һанаһандаа хүрэхын тулада звеногой гэшүүд яһала ехэ хэмжээнэй ажал хээ. Үбэлдөө саһа тогтоогоо, нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэ зөөжэ, таряалан дээрээ тараагаа. Удаань уһалагдадаг газараа хабартаа уһалжа, дискованн хээ, борнойлоо.

Тиигээд хабарай тарилга эхилээ һааб даа. Энэ шухала кампани яһала һайнаар үнгэргэгдөө гэһэн тобшолол хэмээр байна. Юуб гэхэдэ, түрүүшынгээ жэлдэ тус звено совхоз соогоо эрхимлэгшэдэй тоодо ороо.

Гэбэшье шэнэ юумэ эхил хэдэ али болохын бэрхэшээлнүүдшье ушардаг, дутуу дундануудшье дайралдадаг ааб даа. Жэшээлхэдэ, таряа хуряалгын техникэ заһабарилха хүдэлмэри унжагайржа, һанаһанда хүрэмэ һайн шанартайгаар хэгдээгүй байха юм. Тиимэһээ зарим комбайнуудынь эбдэржэ, һаад тойбо татана.

Хоёр шэнэ комбайн үгөө гэжэ Павел Саламатов хэлээ һэн. Тэдэнние хабсаргажа, тааруулан тодхожо, таряалан дээрэ гаргажа, ульгамаар хүдэлгэхын тула горитой саг хэрэгтэй. Мүн тэдэнтэй нособдохо зон баһал хэрэгтэй гээшэ. Манай һанахада, таряа хуряалгын түлэг дундаа оросод, түгэсхэлдөө хүрэжэ байхадань, энэ хэрэг ехэ һаад ушаруулна. Тиимэһээ энээндэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд ондоогоор хандаха ушартай байгаа. Магад машинно-тракторна мастерскойдоо эдэ комбайнуудые хабсаргаад, тааруулан тодхоод, туршалгынь хээд, эндэ асарха ёһотой байгаа гү?

Нарядгүй аргын хэр ехэ аша үрэтэй байһаниинь бодото дээрэнь элирүүлхын тулада энэ звенодо али болохоор туһалха, ажал хэрэгыень нарин хиналта доро абаха ёһотой байһанаа совхозой хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд мартаха ёһогүй. Саашадаа тус коллективэй дүй дүршэлые согсолжо, наринаар бодомжолон хаража үзөөд, совхоз соогоо дэлгэрүүлхэ зэргэтэй гэжэ һанагдана. Үгы һаа, энэ хэрэг хиидэ һалаха жэшээтэй ха юм.

Тиигэбэ ябашье Павел Саламатовай звеногойхид бэрхэшээлнүүдые дабажа, яһала ехэ орооһо амбаартаа оруулжа байна. Мүнөө эдэнэр хуряалгаяа дүүргэхэ дүтэлөө.

Комбайнернууд эдеэлжэ дүүргээд, таряалан дээрэ гарана. Бошогорой добоһог дайдада «талын онгосонууд» жэрылдэн тамарна.

Бошогорой комсомол-залуушуулай звеногой ажал хэрэгынь яһала гуримшажа байна. Һолоомо суглуулаад, сомоод, фермын газаа абаашаха хүдэлмэри мүнөө ябуулагдана. Эндэ мөөртэй гурбан трактор табигданхай. Иигэжэ намарай паар саг соонь хахалха арга боломжо олгогдоно гээшэ.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
манай корр.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: ТООСООН БА ҺУНГАЛТА

МҮНӨӨНЭЙ ҮЕ САГ БА УРАН ЗОХЁОЛШО

БУРЯАДАЙ Уран зохёолшодой холбооной партийна организацийн бүридэлдэ КПСС-эй һаала олон гэшүүд ородог юм. Тэдэнэй хорининь — СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүд, зургааниинь — СССР-эй Журналистнуудай холбоонөй гэшүүд, хоёрынь — Уран зохёолшодой холбооной аппарадай хүдэлмэрилэгшэд.

Үнгэрһэн тоосоото үе соо нилээд шухала асуудалнууд энэ партийна организацийн суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн, үргэн ехэ хөөрэлдөөн болоһон байна. Жэшээлхэдэ, «Белоруссиин партийна организацида үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн табилга, тэдэниие хүмүүжүүлгэ тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай тогтоол ба «Буряадай уран зохёолшодой партийна организацийн зорилгонууд», «Правда» газетэдэ толилогдоһон статья ба мүнөө үеын темэ «Байгал» журналда, «Буряадай уран зохёолшод — КПСС-эй XXV съездэдэ» болон гүрэн түрын, партийн шухала тогтоолнуудта, Уран зохёолшодой холбооной ажал хүдэлмэридэ хабаатай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Уран зохёолшодой холбооной партийна организацийн гол зорилгонуудай нэгэн юуб гэбэл, зохёохы ажалгай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, политическэ үзэл суртал, мэдэрэлыень улам дээшэлүүлхэ, шэнэ, удха түгэлдэр зохёолнуудые улам олоор бэшүүлхэ арга боломжо олгохо хэрэг болоно бшуу.

1974 ондо һунгагдаһан партийна бюро коммунистнуудай суглаанууд дээрэ абтаһан тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгые тон нарияар шалгажа, хүсэндэнь хүргэжэ шадаа гү гэһэн асуудал эндэ абаһаар гарана.

Уран зохёолшодой холбооной. «Байгал» журналай редакцийн ажал ябуулгада хабаатай асуудалнуудаар нилээд олон хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа һэн. Жэшээлхэдэ, БАМ-ай барилгашад тухай очерк болон статьянуудай ном бэлдэхэ, Буряадай уран зохёолой үдэрнүүдые БАМ-ай участогуудта, Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудта үнгэргэхэ гэхэ мэтэ. Теэд энэ хэмжээ ябуулгануудай олонхинь үшөөл дүүргэгдээгүй байшоо.

Суглаанууд дээрэ абтаһан тогтоолнуудай муугаар дүүргэгдэһэн гол шалтагаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, энэ хэрэгтэ коммунистнуудай олонхинь мүртэйгөөр хабадуулагдаагүй байна. Зарим коммунистнуудта партийна даалгабари оройдоошье үгтэнэгүй. Хэнэйшье мэдэһээр, партийна даалгабариин удха шанар айхабтар ехэ бшуу. Тиихэдэ зарим коммунистнуудай взносоо дутуу түлэхэ ушарнууд үзэгдөө.

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие үшөөл һайнаар, үргэнөөр ябуулха тон шухала бшуу. Уран зохёолшо — коммунистнуудай зохёохы ажалай тоосоон суглаанууд дээрэ тон үсөөн хэгдэнэ. Энээндэ партийна бюрогой гэшүүд сэхэ зэмэтэй.

Уран зохёолшодой политическэ һуралсал тухай хэдэн үгэ.

«КПСС-эй түүхэтэ дүй дүршэлэй уласхоорондын удха шанар тухай» гэһэн асуудалаар теоретическэ семинар үнгэрһэн тоосоото үе соо хүдэлһэн байна. 1974—1975 онуудта семинарска 8 хэшээл үнгэргэгдөө. Партийн гэшүүд, комсомолшууд нилээд эдэбхитэйгээр политическэ һуралсалда хабаадажа, элидхэлнүүдые хээ. Хэды тиибэшье, теоретическэ семинарай хэшээлнүүд заримдаа һонигүйгөөр, олон хүнэй хабаадалгүйгөөр үнгэрдэг байгаа. Тэдэ хэшээлнүүдые уран зохёолшодой өөһэдын зохёохы ажалтай холбоотойгоор үнгэргэдэг һаа, һонин, туһа ехэтэйшье байха һэн гэжэ суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Энэ партийна организацийн гол зорилго хадаа уран зохёолшо бүхэнэй, бүхы коллективэй зохёохы ажал мүн болоно. Мүнөө үеын ажабайдал, совет баатар хүнүүдые, тэдэнэрэй ажал хүдэлмэри, сэдьхэл зүрхэ, хүсэл бодол, инаг дура, баяр гунигые уран гоёор, эли тодоор харуулха ехэ харюусалгатай зорилго уран зохёолшодой урда табигдана. Энэ хэрэгые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ партийна организаци өөрын хубитые оруулна.

Үнгэрһэн тоосоото үе соо «Байгал» журналда Д. Батожабайн «Уулын бүргэдүүд», И. Калашниковай «Шуһата зэбүүн саг» гэһэн романууд, А. Бальбуровай, Ц-Д. Хамаевай, Д. Эрдынеевэй повестьнууд толилогдоо.

1974 оной октябриин 16-да «Правда» газетэдэ Д. Дычко гэгшын бэшэһэн «Гол темэдэ дутөөр» гэжэ статья толилогдоо һэн. Тэрэ статья партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, мүнөө үеын байдалые харуулһан зохёолнуудые олоор, һайнаар бэшэхэ тухай коммунистнууд ехэ хөөрэлдөө хээ һэн.

Мүнөө үеын байдал харуулһан зохёолнууд бэшэгдэнэ гү? «Байгал» журналай 1974 оной зургаадахи, 1975 оной нэгэдэхи номернуудта Вл. Корнаковой «Газар дээрэхи мүр» гэһэн повесть толилогдоо һэн. Яруунын аймагта шэнэ газар элдүүрилэгшэдтэ энэ повесть зорюулагдаа.

Агуу Илалтын 30 жэлдэ зорюулагдаһан С. Цырендоржиевай «Үүрэй Солбоной гоё гээшэнь», БАМ-ай барилгашад тухай К. Балковай бэшэһэн «Мүльһэн харгы», хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд тухай М. Осодоевой «Адуушанай хүбүүн» гэһэн туужанууд «Байгал» журналда толилогдоо. Мүн В. Стрелковой «Мэндэ амар, БАМ», Г-Д. Дамбаевай «БАМ-ай гараха газарта», Ц-Д. Хамаевай «Гурбан хуби заяан» гэһэн болон бусад очеркнууд толилогдобо.

Мүн уран зохёолшод Ц. Галсановай, Ш-С. Балдуевай романууд, А. Бальбуров, Ц. Дамдинжапов, Ц-Д. Хамаев гэгшэдэй повестьнууд, Д. Жалсараев, Ц-Д. Дондокова, Ч-Р. Намжилов, Ц. Номтоев, А. Бадаев, С. Ангабаев, М. Самбуев, А. Щитов, Ч. Цыдендамбаев, Д. Хилтухин, Ц. Галсанов гэгшэдэй номууд Буряадай хэблэлээр гараа. Мүн «Советский писатель», «Современник», «Советская Россия» гэжэ Москвагай номой хэблэлнүүдтэ нилээд олон нүхэдэй зохёолнууд гараба.

Буряадай арадай уран зохёолшо А. Бальбуров, уран зохёолшод Ц. Жимбиев, М. Жигжитов шэнэ романуудые бэшэжэ дүүргэбэ.

Поэтесса Ц-Д. Дондокова «Үе сагай гууриһаар», А. Бальбуров «Арбан хоёр һара» гэһэн номуудайнгаа түлөө республиканска шангуудта хүртөө.

* * *

УРАН ЗОХЁОЛ нэбтэрүүлхэ бюрогой, Уран зохёолшодой холбооной дэргэдэхи секцинүүдэй, залуу бэшэгшэдтэй ябуулагдадаг хүдэлмэри тухай суглаан дээрэ дэлгэрэнгыгээр хэлсэгдэбэ.

Суглаан дээрэ абтаһан тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлгые нягтаар шалгаха тухай, партийна бюрогой хүдэлмэриин зарим дутуу дунданууд тухай уран зохёолшод **Д. Хилтухин, Ч-Р. Намжилов, А. Щитов, С. Цырендоржиев, Д. Эрдынеев, Н. Дамдинов** гэгшэд үгэ хэлээ.

КПСС-эй обкомой культурын таһагые даагша **Д. Т. Цыремпилов** суглаанда хабаадажа, мүнөө үеын саг, ажалша хүнүүдэй ажабайдал харуулһан зохёолнуудые олоор бэшэхыень уран зохёолшодые уряалба.

Суглаанай түгэсхэлдэ партийна шэнэ бюро һунгагдаа. Партийна бюрогой секретаряар уран зохёолшо И. К. Калашников һунгагдаба.

Г. ДАШАБЫЛОВ,
манай тусхай корр.

МҮНӨӨНЭЙ агуу барилга

УОЯН ТЭЭШЭ ЗОРИҺОН ХАР

Үнгэрһэн жэлэй май һарын хуушаар Хурамхаанай аймагай Уланхаан нютагта барилгашад, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд олоор ерэжэ, автомобильна харгын барилга эхилээ бэлэй. Тэрэ гэһээр нилээд саг үнгэрөө. Барилгын хэдэн олон организацинуудай хүдэлмэришэд үдэр һүниие, үбэл зуниие илгангүйгөөр хүдэлбэ. Хабсагай шулуун хада уулануудые дэлбэ татажа, намаглиг газарнуудта хайр шорой адхажа, ашаатай машинануудай ябаха харгы барижа ороо бэлэй.

«Запбамстроймеханизация» трестын 138-дахи, 139-дэхи, 140-дэхи оньһожоруулагдамал колоннонуудай коллективүүд илангаяа ехэ ажал хэһэн байна. Энэ дурсагдаһан организацинуудай барилгашад хоёр халаанай туршада хүдэлжэ, оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашагладаг байһан юм. Эдэнэр дундаа социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлнэ.

М. Ф. Николаенкын хүтэлбэрилдэг 138-дахи оньһожоруулагдамал колоннын коллектив амжалтатайгаар хүдэлжэ байна. Эндэ ажал хүдэлмэри зүбөөр, һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Ажалай журам эбдэдэг, халаанай даабари дүүргэдэггүй хүнүүд эндэ үгы юм. Эдэнэр оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадана. Харгы бариха даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур хэдэн мянган тонно хайр шорой шэнэ харгы дээрэ адхагдаа гээшэб! Энэ колоннын жолоошод Уланхаанһаа Уоян тээшэ үбэлэй харгы татажа, эгээл түрүүлэн тиишэ ашаа шэрэжэ ошоо бэлэй. Энэ колоннын жолоошод Уоян нютагта байра түхеэржэ ороо һэн. Эндэ мүнөө бүхэли һуурин баригданхай. Уоянда мүнөө 138-дахи оньһожоруулагдамал колоннын 2-дохи участогай хүдэлмэришэд ажаһууна, ажаллана. Энэ коллективые дүршэл шадабаритай инженер Г. П. Борисов хүтэлбэрилнэ. Эдэнэр Уоянһаа Кумора тээшэ харгы татажа байнхай. Мүнөө Уоянда байрын гэрнүүд, һургуули болон саад-яслинуудай байшангууд баригдажа байна. Байгша оной сентябриин 1-дэ 320 үхибүүдэй һураха һургуулиин байшан ашаглалгада үгтөө бэлэй.

Оньһожоруулагдамал 138-дахи колоннын коллектив партийн XXV съездэдэ зорюулан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Эдэнэр байгша оной эхинһээ 1 миллион 352 мянган түхэригэй барилга хэбэ. Һара бүриингөө даабари 12—14 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Юһэ һарэ соо харгы дээрэ 320 мянган кубометр хайр шорой адхаха даабаряа холо үлүүлэн дүүргэбэ. Энэ колоннын жолоошод, механизаторнууд мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһөө һайнаар хүдэлхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана. Энэ һайн һайхан зорилгоёо үнэн сэхэ ажалаар харюулжа шаданашье.

Байгша оной июль һарада комплексно бригаданууд шэнээр эмхидхэгдэжэ, Уоянһаа Хойто Муяын хаданууд тээшэ харгы татажа эхилээ бэлэй. Бригада бүхэндэ нэгэ экскаватор, бульдозер, КРАЗ түхэлэй гурбан машина үгтөө һэн. Экскаваторай машинист Т. И. Гилев оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ, һайн үрэ дүн [...] Тэрэнэй оролдолгоор [...] нууд һаадгүйгөөр [...] шорой шэрэһэн юм. [...] эмхидхэгдэһэн [...] бригадануудай [...] ажалайнгаа [...] дээшэлүүлбэ. Даабари[...] тоо үлүүлэн дүүргэ[...]

Машинистнууд Л. С[...] С. А. Серяк гэгшэд[...] бэрилдэг экипажнууд[...] лективүүд илангаяа [...] дүн харуулба.

Оньһожоруулагдама[л ...] дахи колоннын хүдэл[...] Байгал-Амарай түмэ[р ...] магистралиин бари[...] хитэйгээр хабаадал[...] даабаряа үлүүлэн [...] олоной магтаалда [...] байна. Эдэнэр парти[...] съездэдэ зорюулан аба[...] гаяа амжалтатайгаар [...] жэ байһандаа урма [...] нууд.

Г. БОРИСО[...]

Анхарагты, шэнэ арга

ҺОЛООМО СУГЛУУЛХА ТҮХЕЭРЭЛГЭ

Поли дээрэхи таряанай хураагдахатай адли һолоомыень түргэн суглуулаад, намарай паар ехээр хахалдаг ажахынууд орооһото ургамалайнгаа ургаса заабол дээшэлүүлдэг заншалтай юм. Ушарынь хадаа намарай паар ехээр хахалһан ажахынууд хабартаа тарилгаяа түргэн болзорто үнгэргэжэ, ургасынгаа хойноһоо һайнаар харууһална бшуу. Жэшээлбэл, Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой механизаторнууд жэл бүри намарай паар ехээр хахалдаг заншалтай юм. Мүнөөшье тус ажахы 6.500 гектарта паар хахалаад, хараалагдаһан даабаряа дүүргэһэн байха юм. Иимэ ехэ паар нагаад хахалнаб гэбэл, дурсагдагша совхозой механизаторнууд һолоомоёо түргэн саг соо оньһон аргаар суглуулжа абана. Тиихэдээ һолоомо суглуулха талаар Амарай областиин ажахынуудта хэрэглэгдэдэг түрүү арга үргэнөөр нэбтэрүүлһэн байна.

Тусхайлан хэлэбэл, «ДТ-54а», «ДТ-75», «Т-74» түхэлэй тракторнуудта тодхоогдодог «ПБ-35» түхэлэй ашадаг бульдозерто шэнэ түхеэрэлгэ һуулгана. Гол түхеэрэлтэ 10 метр үргэн, 1,72 метр үндэр, 113 миллиметр диаметрэй зузаан түмэрөөр хэгдэһэн хоолойнуудые гагнажа, П үзэгтэл адляар нугалжа бүтээгдэһэн юм. Һолоомо суглуулжа түлхихэдэ нугархагүйнь тула булангаарнь 8—10 миллиметр зузаантай хабтагар булад түмэр гагнагдана. Эдэ бүхы армагтань 45 миллиметр диаметрэй хоолойгоор 15 бүхэлэлтэ, тиихэдэ армагай дундань П үзэгтэл адли рама дабхарлан гагнагдана. Эндэһээ гидравлическа түхеэрэлгэ холбогдоно. Эгээл доогуурнь 750 миллиметр утатай шүдэнүүд гагнагдажа, тэрэнь өөдөө налуугаар хэгдэнхэй гэхэ гү, али газарта шаагдахатүйгөөр бүтээгдэнхэй.

Богонёор хэлэхэдэ, иимэ түхеэрэлгэдэ ганса тракторист ажаллахаһаа гадна, һолоомо гээлтэдэ оруулхагүй, сэбэрээр хуряажа абаха байна гээшэ. Иимэ армаг-волокушаар һолоомо суглуулхадаа, хоёр трактор бухаллагдаһан һолоомо урда урдаһаа сэхэ түлхижэ нягтаруулна. Тиихэдэнь һолоомон сомолтогүй 10 метр утатай ехэ һүри болодог юм.

Энэ түхеэрэлгэ халаан соо 250 тонно һолоомо суглуулха аргатай гэхэ гү, али хуушан түхеэрэлгэһээ бүтээсэнь 1,3—1,5 дахин ехэ байна.

Б. ЧИМИТДОРЖИЕВ,
Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

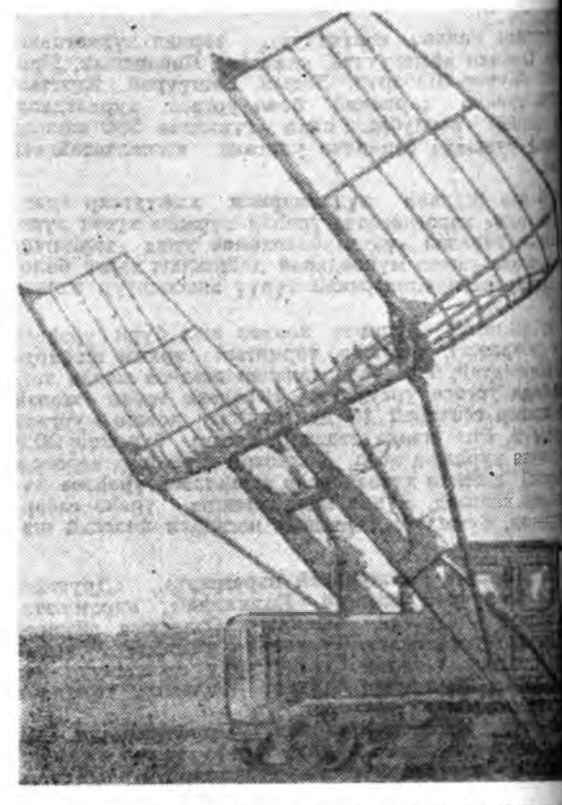

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ түхеэрэлгэтэй агрегат.

СЭЛЭНГЫН ҺОНИН

БАРИЛГЫН ҮНДЭРТЭ ТУГ НАМИЛЗАНА

Галуута-Нуурай ГРЭС-эй түрүүшын хоолой дээрэ Улаан туг намилзаба. Үндэр гэгшын хоолойе 180 метрэй проектнэ тэмдэгтэ хүрэтэр бетоноор хушажа дүүргэһэнэйнь хүндэлэлдэ Улаан туг намилзуулагдаба. «Спецжелезобетонстрой» участогай габшагай барилгашад ажалай гайхамшагта илалта туйлаһан энэ мартагдашагүй үйлэ хэрэгтэй дашарамдуулан, коллектив дотор баяр ёһололой суглаан боложо, эрхимлэжэ гараһан шударгышуулдаа ГРЭС-эй барилгын управлени, парткомой постройкомой Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа, тэдэнэртэ баяр баясхалан хүргэгдөө. Тус участогай начальник В. Т. Пяткин КПСС-эй Сэлэнгын райкомой, ажалшадай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба.

ГРЭС-эй хоолой барилгада 3,5 мянган кубометр бетон шудхагдаа. Новиковой, Шишкинэй, Рагимовай эрхилдэг бригадануудай мэргэжэлтэдтэ энэ шухала барилгын харюусалгатай хүдэлмэри даалгагдаһан байгаа.

ТҮҮХЭТЭ ГЭР ШЭНЭДХЭГДЭНЭ

Декабрист Н. А. Бестужевай проектээр үнгэрэгшэ зуун жэлдэ Ново-Селенгинск тосхондо баригдаһан түүхэтэ гэр һэльбэн шэнэдхэгдэжэ байна. Республикын Соёлой министерствын шэнэдхэн һэргээлгын үйлэдбэриин участок энэ ажал ябуулна.

Гэр-музей доторхиие шэнэдхэн һэльбэхэ талаар яһала ехэ юумэ хэгдэнхэй. Музей соо уран зураашад, шэмэглэгшэд, һэльбэн шэнэдхэгшэд хүдэлнэ.

— Музейн бии байгаа экспонадуудай фонд нилээд ехэ болтогдохо юм. Тус музейдэ XIX зуун жэлэй номуудые, зурагуудые, хүгжэмэй инструментнүүдые, тэрэшэлэн мебель, тэрэ үеын модошо, түмэршэ дархашуулай зэр зэмсэгүүдые олохо хэрэгтэй. Декабристнуудай нэрэтэй нягта холбоотой зүйлнүүдэй хүнүүдэй анхарал татахань лабтай. Тэрэ үеын зарим тэды һонирхолтой зүйлнүүд олдонхой. Олониитын, аймагай хүн зоной олоороо хабаадабал, үшөөшье олон шухала юумэнүүд олдожо магад,— гэжэ музейн директор С. И. Ларионов хөөрэнэ.

Декабристнуудай буһалгаанай 150 жэлэй ойе угтуулан, энэ музей нээгдэхэ юм.

ҺОЛООМОЁО ТЮК БОЛГОНО

Ноёхоной сомоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой таряашад энэ жэлдэ һайн ургаса ургуулаа. Тэдэнэр таряа хуряахын хажуугаар һолоомоёо нягталан дарана. Таряа хуряалгын үедэ гурбан звено байгуулагдаһан юм. Эдэнэр комбайнуудай хойноһоо ябажа, һолоомо нягталан дарана. Дүй дүршэлтэй механизаторнууд Ю. Болхоев, М. Жамбалов, Х. Васильев гэгшэд энэ ажалда дүршэнхэй.

Агрегадууд үндэр бүтээсэтэйгээр хэрэглэгдэнэ. 25 үдэр соо 4320 гектар талмайн һолоомон тюгүүд болгогдонхой байба. Һайнаар уягдаһан һолоомоной тюгүүд малай байрануудта зөөгдэжэ, һүрилэгдэн табигдана. Һолоомын хуряагдаһанай һүүлээр намарай паар хахалагдана. Эндэ ерэхэ жэлэй ургасын үндэһэ һуури болохо 2 мянган гектар намарай паар хахалагдаха юм. Мүнөө 1600 гектар хахалагдаад байна. Залуушуул Геннадий Эрдынеев, Сергей Цыренжапов, Дмитрий Иванов гэгшэд «К-700» түхэлэй абарга хүсэтэ трактораар паар хадаа 25—30 про[цент] даабарияа үлүүлнэ.

ХОНИШОН — МЕХАНИЗАТОР

Мэргэжэлээрээ [...]тор — тракторист Парашутинский хони[шон ...]да ороһоор долоодо[хи ...]лээ болобо. Тэрэ С[...] совхозой эхэ хонид[...] ахалагша хонишоно[...] лаха зуураа, яһала һ[...]жалта туйлана.

Парашутинскиин [...] хонишодой бригад[...] эхэ хонид даалгагдаһ[...] бригадын коллектив [...] ондо 100 эхэ хони[...] 105 хурьга абажа, 3,[...] грамм нооһо хай[...] эхэһээнь һалгаатар [...] дайнгаа шэгнүүрые 25[...] граммда хүргэһэн [...] Мүнөө нүхэр Пар[...]ский Зэдын аймага[й ...] хонишон Виктор Ба[...] мүрысэхэ гэжэ шийд[...]

Р. БАЛДА[...]
манай [...]

ТУРКМЕНИИН ССР. Чарджоуска районой Чапаевай нэрэмжэтэ колхоздо хлопогой муу бэшэ ургаса ургуулагдаа. Эндэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 45 центнер хлопок хуряахаар багсаана. Тиихэдээ абаха хлопогойнь шанар эрхим дээдэ байха гээд мэргэжэлтэд тоолоно. Ургасань гол түлэб машинын хүсөөр хуряан абтаха. Энэ ажахы гүрэндэ 6.200 тонно «сагаан алта» худалдаха зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: машинануудаар хлопок хуряагдажа байна.

ТАСС-ай фотохроника.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

ЭГЭЭЛ ҮНДЭР БҮТЭЭСЭ

АШХАБАД. (ТАСС-ай корр. И. Рогачев). Тедженскэ районой шэнэ газарай «Теджен» гэжэ совхозой механик-жолоошон, Социалис Ажалай Герой А. Италмазов 500-гаад тонно хлопок хуряаба. Дүрбэн зурууд абаад хададаг машинаараа үдэр бүри тэрэ 20 тонно гэхэ гү, али республика дотороо бултанһаа ехэ ургаса хуряажа абана.

Мүнөө Туркменистанда хлопок хуряадаг 5 мянга гаран комбайн хүдэлнэ. Энээнһээ урагша иимэ олон оньһон техникэ эндэ хэзээдэшье ажаллаагүй байхэ. 300 мянга гаран тонно бункерна хлопок бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаа.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахые эрмэлзэн, Туркменистанай механизаторнууд 550 мянган тонно гэхэ гү, али дунда зэргын утаһатай сортын ургасын гурбанай хоёр хубиһаа үлүүень машинаар хуряахые шиидэбэ.

НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛНА

ДНЕПРОПЕТРОВСК. (ТАСС-ай корр. Г. Цурканов). Днепропетровскын механизаторнууд ерэхэ хабар тарилга хэхын тула 1 миллион гектар намарай паар хахалба. Таряашад энэ намарайнгаа хүдэлмэриие октябриин 20 болотор дүүргэхые шиидээ. Саахарай свёкло, конопля ба бусад ургамалнуудые комбайнернуудай хуряамсаарнь, механизаторнууд машинаяа полинууд дээрэ гаргажа, газар хахална. 5—6 тракторһаа бүридэһэн габшагай отрядууд хоёр халаанаар хахалалга хэнэ. Тиихэдээ хахалалгын шанарта горитой анхарал хандуулна.

Түрүү колхоз, совхозуудай механизаторнууд шаб лаагүй анзаһаар газараа хахалхадань, гектар бүхэндэ 1 центнер нэмэлтэ ургаса абтадаг байха юм. Нигэжэ Днепр мүрэн шадарай ургасада хэдэн зуугаад центнер нэмэлтэ таряан абтана бшуу.

ХУРЯАЛГА ДҮҮРЭБЭ

ПЕНЗЭ. (ТАСС-ай корр. И. Бодров). Областиин свёклын талмай дээрэһээ һүүлшын комбайнууд гараба. 350 мянган тонно свёкло болбосоруулгын предприятинүүдтэ эльгээгдээ. Эшэ намаагаарнь ниитын малда шэмэтэ тэжээл бэлдэгдэһэн байна.

ПОЛИ БЭРХЭШҮҮЛЫЕ ХҮЛЕЭНЭ

МОСКВА. (ТАСС). Механизатор - мелиораторнуудай октябриин 14-дэ эхилхэ бүхэсоюзна мүрысөөн Доной үлгэн һайхан газар дээрэ үнгэргэгдэхэ юм. Нэгэ шанагатай экскаваторай машинистнууд энээндэ хабаадаха байна.

Ороной түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөнэй түгэсхэлэй шатада хабаадаха эрхэдэ хүртэхын түлөө 30 мянга гаран хүн хабаадаһан байна гэжэ СССР-эй Мелиорациин ба уһанай ажахын министерствэдэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Республиканска мүрысөөнүүдтэ илаһан 120 хүн бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадаха юм.

Мүнөөнэй уһалууриин ба хатаалгын түхеэрэлгэнүүдые барилгада хэдэн арбаад түхэлэй машинанууд хэрэглэгдэнэ.

БАМ-да - БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

КИЕВ. (ТАСС-ай корр. И. Глушец). «Ленинская кузница» гэжэ заводой коллектив 1.200 тонно уһа түрисэтэй гол баржануудые Улаан-Үдэ эльгээбэ.

Олон тонно ашаа тээдэг баржанууд хадаа Киевэй корабелнүүдэй түсэбһөө гадуур гаргаһан продукци болоно. Украинын хабсаргагшадай нүүдэл бригаданууд Сэлэнгэ мүрэн дээрэ эдэниие хабсардаг юм. Эдэ суднануудаар Байгал-Амарай түмэр замай барилгада ашаа зөөхэ байна.

БАМ-ай захил дүүргэлгэдэ хабаадаха эрхэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн предприятиин цехүүдтэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Баржануудай элдэб түхеэрэлгэнүүдые ашаһан эшелонууд болзорһоо урид Буряад ороной ниислэл хүдар ябуулагдаһан байна. Хабсаргалгын бригадануудһаа мэдээсэлнүүд Киевэй предприятиин парткомдо Улаан-Үдэһөө ходо ходо орожо байдаг юм. «Хоёрдохи баржын корпусые болзорһоонь урид хабсаргажа дүүргэхэбди», — гэжэ Василий Гайдагай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд харюусана.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ «Ленинская кузница» гэжэ заводой коллектив Сэлэнгэ мүрэн дээрэ хабарай навигациин эхилтэр БАМ-ай барилгашадай захилнуудые дүүргэхэбди гэжэ уялгалаа.

«ПРОГРЕССЭЙ» АЛХАМУУД

НОВОМОСКОВСК. (Тульска область). (ТАСС-ай корр. Г. Лившиц). Москва шадарай шулуу нүүрһэнэй «Прогресс» гэжэ эгээн ехэ уурхай нүүрһэ малтан абаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. Энэ үе соо 8 миллион шахуу тонно түлишэ үйлэдбэрилэгдөө. Энэнь наймадахи түсэбтэ табан жэлэйхиһээ 120 мянган тонноор ехэ болоно.

ЭРДЭМТЭД — БАМ-ай БАРИЛГАШАДТА

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС-ай корр. И. Палатов). СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурнын научна түбэй залуу эрдэмтэдэй, барилгашадай түлөөлэгшэдэй комсомолой бригада БАМ-ай баруун участок — Усть-Кут ошохоёо ниидэбэ. Эдэнэр БАМ-ай барилгашадта библиотекэ абаашаа. Бригадын гэшүүд Алас-Дурна зүгые хүгжөөлгын хараа түсэбүүд тухай, уласхоорондын байдал тухай ба бусад темэнүүдээр лекцинүүдые уншаха байна.

Бригадын ошолго комсомолой бүхэсоюзна габшагай хоёр барилгын — Байгал-Амарай түмэр замай ба СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурна зүгэй научна түбэй академгородогые баридаг коллективүүдэй хоорондохи харилсаа холбооной эхин болоно.

ШЭНЭ ИНСТИТУТ НЭЭГДЭБЭ

ШУЯ (Ивановска область). (ТАСС-ай корр. Г. Бородин). Эндэ багшанарай институдые толлобо. Хурдан түргөөр хүгжөөгдэжэ байһан «Илалта» гэжэ микрорайондо студентнэрэй городок ургаи бодоо. Спортын бүлэг түхеэрэлгэнүүдтэй, олон дабхар байрын хамтын байрануудтай зэргэлүүлээд, һуралсалай шэнэ корпус баригдаа.

ШЭТЫН ОБЛАСТЬ

I

Ленинэй, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудаар шагнагдаһан Алексей Геннадьевич Виноградов 1956 ондо шулуушанаар хүдэлжэ эхилээ һэн. Ажалдаа оролдосотой һайнаар хандажа, ахэ нүхэдһөө һургаал абадаг байгаа. Уданшьегүй эрхим шулуушан гэжэ суурхаа һэн. Барилгада түрүүшынхеэ ерэһэн залуушуулые мэргэжэлдээ һургаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хандадаг болоо. Борзя хотын барилгашадай дунда Алексей Геннадьевичтай суггаа хүдэлөөгүй, дүршэлыень халан абаагүй хүниие олоһонь бэрхэтэй.

А. Г. Виноградов мүнөө барилга-хабсаралгын 264-дэхи поездын шулуушадай бригадые хүтэлбэрилнэ. Тиигэхэ зуураа шадамар бэрхэ эмхидхэгшэ байһанаа харуулжа, тэрэнэй ударидадаг бригадын гэшүүд үдэр бүриин үйлэдбэриин түсэбые 115—120 процент дүүргэнэ.

II

Петровск-Забайкальскын металлургическа заводой прокатна цехэй коллектив табан жэлэй түгэсхэхы оной түсэбтэ даабариһаа гадуур 4000 тонно прокат гаргаха социалис уялгатай һэн. Цехэй хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Октябриин 5-най байдалаар энэ цехэй коллектив жэлэй түсэбһөө гадуур 5161 тонно прокат абаһан байна.

Мастер А. Ф. Михайловай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд цех соо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Тэдэнэр үнгэрһэн 9 һарын туршада 1082 тонно металл түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилһэн байна. Түсэбһөө гадуур 1012 тонно прокат абаһан мастер В. И. Гроздовой бригада хоёрдохи һуурида гараа.

III

Цогто-Хангилай соёлой байшанда нэгэн доро залуу 12 бүлэдэ үнэмшэлгэ баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаба.

Эндэхи соёлой байшангай фойе һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. ЗАГС-ын районой таһагые даагша Д. Цыбендоржиева анха түрүүлэн үгэ хэлэжэ, гэр бүлэ болоһон залуушуулые хани халуунаар амаршалаа. Гэр бүлэ болоһон хүбүүд, басагад бэе бэендээ алтан бэһэлигүүдые зүүлгэжэ, үнэмшэлгэ дээрэ гараа табина. Сельскэ Советэй депутат Д. Жамбалова залуушуулда гэр бүлэ болоһон тухай үнэмшэлгэнүүдые барюулаа. Түрэлхидынь, нүхэдынь, нютагайнь хүн зон хани ёһоор амаршалаад, тэдэнэртэ сэсэгүүдые барюулаа, ажабайдалдань ехэ зол жаргал, ажалдань амжалта хүсэбэ.

Баяр ёһолол дүүрэбэ. Гэр бүлэ бологшод хүтэрэлдөөд, соёлой байшанһаа гаража ошоно. Тэдэнэй дунда жолоошон Содном Галсаншойдоков ба хонишон Валентина Долсоронова, жолоошон Сэнгэ Жигмитов ба багша Намсалма Гажидмаева болон бусад бии.

IV

Хёлго мүрэнэй эрьедэ болоһон аяншалагшадай с[...] Петровск-Забайкальскы[н ме]таллургическа заводой [...] 100 гаран хүдэлмэри[шэн ха]баадаба.

Спортын хэдэн зүйл[...]рысөөн, элдэб янзын [...]нууд слёдой програм[мада] оруулагдаһан байга[...]нэй дүнгүүдэй гаргагд[...] прокатна цехэй команд[а ...]гэдэхи, мартеновскэ цех[...] — хоёрдохи, эндэхи тех[ни]скэ мэргэжэл олгохо 12[...] училищиин аяншал[...] гурбадахи һуури эз[...] байна.

V

«Ямаровка» гэжэ [...]тын клубта уран зох[ёолой] үдэшэ болобо.

Областиин уран зох[ёолшо]дой организациин хари[уусал]гата секретарь Г. Р. Г[...] эндэ амаржа байһа[н ...]шадта Забайкалиин [...] ба прозаигуудай ажал [...]га, саашанхи түсэбүүд [...] «Чита» гэжэ теп[лоход ...] Владивостогһоо Пет[ропав]ловск-Камчатск хүрэтэ[р ...]шалһан тухайгаа [...] «Литературное обозр[ение]» гэжэ журналай главна р[едак]торай орлогшо, хэлэ б[...] эрдэмэй кандидат, ур[...] хёол шэнжэлэгшэ В. [...] ра тэрэ үдэшэ һониг[...] хөөрэлдөө үнгэргөө.

«Забайкальский рабо[чий]» газетын редакторай ор[лог]шо А. А. Воинов газет[ын] түүхэ тухай хөөрэжэ, [...]рагшадые баясуулаа. [...]шып түгэсхэлдэ Георги[...] убин шэнэ шүлэгүүд[...]ба.

Шэтын област[ь]
«Забайкальский рабоч[ий]»
газет[а]

Эхэнэрэй уласхоорондын жэл

АЖАЛША ГАРТАН, ЭНХЭРГЭН СЭДЬХЭЛТЭН

…овет эхэнэрнүүд уласхоорондынгоо жэлые шэнэ …нэ амжалтануудаар тэм…дэнэ. Манай гүрэн дотор …лшадай 51 процентнь …эрнүүд юм. Харин Бу…ай АССР-тэ ажалшадай …9 процентнь эхэнэрнүүд …оно. Урдань хаанта Рос…гээгдэнги заха хизаар…дай нэгэн байһан манай …убликын жэшээ дээрэ …иалис ажабайдалай эхэ…э заяа жаргал олгоһыень …юдоор харанабди.

Мүнөө республика дотор… 430 мянга гаран эхэнэр… тоологдоно. Тэдэнэр …ай ажахын бүхы һалба…уудта ажаллана. Про…ышленностьда хүдэлжэ бай… зоной 47,8, хүдөө ажахы… — 42, худалдаа най…нда — 89,4, ниитын эдеэ …олой эмхинүүдтэ — 95,1, …урые хамгаалха ажалда …, арадай гэгээрэл болон культурада — 76,8, хү…рилхы зургаануудта …лажа байһан зоной 70,3 …центнь эхэнэрнүүд боло…

Республикын промышлен…тиин болон хүдөө ажахын … һалбаринуудта дүн … эхэнэрнүүдэй 66 про…тнь ажаллана. Тиихэдэ … үедэ хүгжэн һалбаржа …һан прибор бүтээлгын, …ктротехническэ промыш…енностиин һалбаринуудта …эрнүүднай түрүү һуури … Тэдэнэр оронойнгоо … ажалшадтай хамта бү…юзна социалис мүры…ндэ эдэбхитэйгээр хабаа…лажа, ажалай бүтээсэ …элүүлхэ, продукциин ша…шэнжэ һайжаруулха та… хубитаяа оруулдаг юм. …ай республикын пред…ияти, эмхи зургаануудай …0 мянга гаран ажалшан …эрнүүд 1975 оной, бүхы …рэнь табан жэлэй дааба…уудые болзорһоонь урид …элүүлхын түлөө тэмсэнэ. …хэдэ 144 мянган эхэнэр… ажалдаа коммунис …р хандаха хүдэлөөндэ …адалсана.

Социалис Ажалай Герой, манай комбинадай мастер … Филиппова, КПСС-эй XXIV съездын делегат, Сэ…гын совхозой һаалишан, …н жэлэйнгээ түсэб 3,5 …эй туршада дүүргэхэ гэ… үүсхэл гаргагша, мүнөө …гадираар хүдэлжэ байһан … Данзанова, энэл ажахын …лишан, хубиингаа табан …лэй түсэб 1973 оной ок…бриин 1-дэ дүүргэһэн, …айгша оной 8 һарын турша… үнеэн бүриһөө 3.632 литр һааһан Н. Тадвашкина, Улаан-Үдын авиационно за…одой ахамад инженерэй ор…ишо Д. Сыренова, хирург, …хэ ороноо хамгаалгын …айда хабаадагша, мүнөө СССР-эй оборонын Минис…ерствын пенсионер Е. Мол…анова, СССР-эй Арадай …тистка Л. Сахьянова болон …адайшье нэрэ сууда га…хай.

Улаан-Үдын прибор бү…элгын заводой дүршэлтэй, …эн ажалаа шалгуулангүй …шаха эрхэтэй хүдэлмэри… Ажалай Улаан Тугай …денто Н. Иванова олондо …эжэ. Тэрэ халаанайнгаа …бари 110—120 процент …рээр дүүргэдэг. Нүхэр …нова цехэйнгээ һурган …үүжүүлэгшэдэй совет хү…бэрилнэ. Н. Иванова — …гэ ороноо хамгаалгын …йнда хабаадаһан юм. Тии… энэл нүхэр коммунис …алай ударник солотой. … КПСС-эй горкомой гэ…

далдаха 5 жэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид — байгша оной июлиин 18-да дүүргэхэ хэрэгтэ горитойхон хубитаяа оруулаа.

Юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб сагһаань урид бэелүүлһэн коллективүүдэй тоодо «Үйлэдбэриин үндэр культуратай» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинат оролсоно. Энэ комбинадай олонхи хүдэлмэришэдынь — эхэнэрнүүд юм. Апрелиин 17-до продукци худалдаха түсэбынь бэелүүлэгдэһэн, комбинадай 170 хүдэлмэришэд хубиингаа табан жэлэй түсэбүүдые дүрбэн жэлэй туршада дүүргэһэн байха. Түрүүшүүлэй дунда В. Желнова Е. Клишкина, А. Худяева, В. Панкратова, А. Абраменко болон бусадай бригаданууд эрхимлэнэ. Ноо-һо илгагша В. Дмитриева үдэрэйнгөө даалгабари 6,5—7 час соо дүүргэе гэһэн мүрысөө үүсхээ һэн. Мүнөө нүхэр Дмитриевагай үүсхэл дэмжэһэн 650 хүдэлмэришэн һара бүхэндэ даабариаа 3—4 үдэрөөр урид дүүргэнэ. Хоёр нэхэлгын станогой орондо гурбан станок дээрэ хүдэлхэ түрүү дүй дүршэл халан абажа, «Үйлэдбэриин ехэ ашаг үрэтэй бригада» гэһэн нэрэ хүндын түлөө мүрысэжэ, мүнөө коллективэй 600 хүдэлмэришэн хубиингаа табан жэлэй түсэб дүүргэнхэй. Тэдэнэр 1976 оной тоосоогоор ажаллана. Тиихэдэ комбинадай 14 бригада КПСС-эй XXV съездын нэрэ хүндэдэ хүртэхын түлөө мүрысэнэ.

Мүн арадай ажахын бэшэшье һалбаринуудта эхэнэрнүүд амжалтатай ажаллана.

Үнинэй дүршэлтэй һаалишан Ц. Дансарунова Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой һү һаалиин фермэдэ хүдэлдэг юм. Нүхэр Дансарунова баян дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулхые оролдодог. Тиихэдэ республикын Верховно Соведэй депутат, залуу һаалишан Н. Лхамажапова жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 3.700 килограмм һү һаагаа. Тус фермынхид зунай үедэ үнеэн бүхэнһөө 1.200 килограмм һү һааха уялгаа 4 һарын туршада бэелүүлжэ шадаа.

Мүн энэл аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Б. Банзаракцаева зуун эхэ хонин бүриһөө 121,5 хурьга абажа, хонин бүхэнһөө 4,75 килограмм нооһо хайшалаа.

Гурбан орденто манай Буряадай республикын бүхы ажалшадтай хамта эхэнэрнүүд КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаһын түлөө мүрысөөндэ оролсонхой. Олонхи коллективүүд съездын хүндэлэлдэ ажалай 25 эстафетэ соносхожо, габшагайгаар хүдэлнэ.

Авиазаводой 95-дахи цехэй мастер Т. Кутявинагай хүтэлбэрилдэг хүдэлмэришэд съездын урдахи мүрысөөндэ нэгэтэ бэшэ илажа гараһан байна. Тус участогта профгруппорг Г. Леоновагай ударидадаг профсоюзай бүлэг эдэбхитэйгээр хүдэлмэреэ ябуулна. Эндэ хүдэлмэришэдэй суглаан саг соогоо үнгэргэгдэдэг, мүрысөөнэй дүнгүүд ходо согсологдодог, мэргэжэлээрээ мүрысэгшэд соо эрхимлэгшэд тодорхойлогдодог юм. Партиин съез…

Техническэ дэбжэлтэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахын, хубиин зохёохы түсэбүүдые табихын түлөө үүсхэл Улаан-Үдын авиационно заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд гаргаа һэн. Тус предприятиин инженерно-техническэ мэргэжэлтэдэй хахадынь эхэнэрнүүд юм. Цехэй техническэ бюрое ударидагша М. Собянина 5607 түхэригэй ашаг олзотой дурадхал оруулаа, харин энэл цехтэ ажалладаг технолог В. Бессонова 9766 түхэриг ашаг олзотой зохёохы хүдэлмэри дүүргэһэн байха юм.

5.000 тухай эхэнэрнүүд ВОИР-ай гэшүүн юм. Энэнь бүхы гэшүүдэйнь 40 процент болонө.

Тиихэдэ 1974 ондо Онохойн ой модоной комбинадай нүхэр Мануйловагай хүтэлбэрилдэг ВОИР-ай совет уралан нарижуулха талаар социалис мүрысөөндэ муу бэшэ дүнгүүдые харуулжа, СССР-эй ой модоной промышленностиин предприятинуудай дунда хоёрдохи һуури эзэлээ һэн.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэшье уралан нарижуулагшад-эхэнэрнүүд амжалтануудые туйлана.

Манай республика табан жэлэй туршада уралан нарижуулгаһаа абаха арьбалалтынгаа даабарие дүрбэн жэл соо бэелүүлжэ шадаа. Энэ хэрэгтэ эхэнэрнүүдэй габьяа ехэ.

Совет эхэнэр политическэ талааршье эрэшүүлтэй адли эрхэтэй. Республикын нютагай Соведүүдтэ 3818 эхэнэрнүүд ажаллана. Бүхы депутадуудай 45 процентнь эхэнэр зон. СССР-эй Верховно Соведтэ 4 эхэнэр манай республикые түлөөлнэ. Хэд бэ гэбэл, республиканска больницын шүдэнэй таһагые даагша О. Омбоева, Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой ахалагша хонишон Ц. Бадмаева, Кабанскын совхозой һаалишан А. Имеева ба Яруунын совхозой М. Батомункуева гэгшэд болоно.

Мүн баһа профсоюзай, комсомолой эмхинүүдтэ олон эхэнэрнүүд хүдэлнэ. Республикын профсоюзуудай эдэбхитэдэй дунда 23.192 эхэнэрнүүд бии юм. Тэдэнэй дундаһаа Улаан-Үдын физиотерапевтическэ поликлиникын профсоюзай комитедэй түрүүлэгшээр 10 гаран жэлэй туршада һунгагдажа байһан А. Бурдуковская, городой 2-дохи хилээмэнэй заводой профсоюзуудай түрүүлэгшээр 8 жэлэй хугасаада хүдэлжэ байһан М. Халюченко, Онохойн модо үйлэдбэрилдэг комбинадай профсоюзай организацие үнинэй толгойлдог Н. Хорошунова болон бусадые нэрлэмээр.

КПСС-эй Центральна Комитет байгша оной мартын 8-да совет эхэнэрнүүдые амаршалхадаа, юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даалгабаринуудые дүүргэлтэдэ тэдэнэрэй хубитаяа оруулха байһандань найдажа байһанаа мэдүүлээ бэлэй.

Республикын профсоюзуудай организацинууд эхэнэрнүүдэй зориг эрмэлзэлые, шадабари, дүй дүршэлые юһэдэхи табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ, КПСС-эй XXV съездые ажалай бэлэгүүдээр угтаха хэрэгүүдтэ дуухайлан элсүүлнэ, бүхы ажал ябуулгаяа тэрээн хэжэ байнхай.

Л. АНТОНОВА,
облпрофсоведэй харюусалгата секретарь.

МАРИИН АССР. Йошкар-Ола хотын витамин үйлэдбэрилэн гаргадаг заводой коллектив табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээд, мүнөө КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөндэ ороод ажаллажа байнхай. Жэлэй дүүрэтэр нэмэлтэ болгон үшөө 9 миллион түхэригэй продукци бүтээн гаргаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа): витамин амһарталагшад В. Новоселова, Н. Быстрова, Г. Воронцова гэгшэд ажаллажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

РОССИИ АВТОНОМИТО *республиканудта*

ХАНИ БАРИСААНАЙ БАРИЛГАНУУД

Дагестанай ниислэл хотодо арбан хоёр дабхар шэнэ гэрнүүд жэрылдээ. Тэдэние Махачкалагай гол үйлсэдэ Тула хотын барилгашад бодхоогоо юм. Газарай хүдэлөөнһөө боложо хохидоһон энэ автономито республикада табан жэлэй саада тээ эгээн түрүүлэн ерэгшэдэй дунда Тулын барилгашад байлсаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Россин түбһөө ерэһэн уран гартан хэдэн арбаад мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые, һуралсалай байшангуудые, хүүгэдэй саадуудые, магазинуудые, бусадшье олон ондоо барилганuудые бодхоожо, Махачкалагай хүгжэлгэдэ ба болбосон түхэлтэй бололгодо нилээд ехэ хубитаяа оруулаа.

Энэ хотодо бусадшье хани барисаанай барилганууд бии юм. Жэшээлхэдэ, «Узбекистан» гэжэ нэрэшэһэн микрорайон — Ташкентын барилгашадай бэлэг. Волгоградайшье барилгашадай бодхооһон байшангууд эндэ олон. Тиихэдэ ленинградайхид 18 дабхар гостиница, москвагайхид драматическа театр барижа байнхай. Хүршэнэрынь болохо Хойто Кавказай аха дүү республикануудһаа, мүн ороной бусадшье хотонуудһаа ерэгшэд Буйнакск городые һэргээн шэнэлжэ дүүргэхэ болонхой. Нигэжэ манай ороной арадуудай аха дүүгэй хани нүхэсэл Дагестанай шэнэ барилганууд дээрэ хэтэ мүнхэдөө бэхижэнэ.

В. РАТЕНКОВ,
ТАСС-ай корр.

Махачкала,
Дагестанай АССР.

ЭХЭНЭРНҮҮДТЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН ВЫСТАВКЭ

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлдэ зорюулагдаһан уран зурагай выставкэ Грозный хотодо нээгдэбэ. Тэндэ элдэб хэмжээнэй зурагууд, скульптурна бүтээлнүүд, графика табигданхай. Эдэ бүтээлнүүд совет эхэнэрэй баяншье, дэлгэршье сэдьхэлые, тэрэнэй дайшалхы ба ажалай баатаршалгые магтан дуулана.

Үргэн олондо мэдээжэ уран зураашадай бүтээлнүүдһээ гадна Чечено-Ингушетиин бэлигтэйшүүлэй хүдэлмэринүүд мүн лэ эндэ харуулагдана. Уран зураашад Ш. Шамурзаев, В. Мордвин, А. Слободин гэгшэд. Социалис Ажалай Герой свеклошон Т. Муслиевагай, РСФСР-эй габьяата артистка М. Айдамировагай, эрэлхэг зоригто тагнуулшан К. Абаловагай мартагдашагүй портредүүдые бүтээгээ. Олохон зурагууд дээрэ үндэр хадата энэ нютагай эхэнэрнүүдэй хуби заяанда болоһон гайхамшагта хубилалтанууд харуулагданхай. Юуб гэхэдэ урдань дарлагдангы байһан эхэнэр зон гэрэлтэ замда шэлжэн орожо, ажалай эдэбхитэд ба олониитын гайхамшаг ажал ябуулагшад болоо бшуу.

Г. НАСОНОВ,
ТАСС-ай корр.

Грозный,
Чечено-Ингушска АССР.

ОЙ ТАЙГЫН БАЯН ХЭШЭГ

Хойто Осетиин ой модоной ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэд хуряалгаяа түлэг ябуулжа байна. Ой тайгын баян хэшэг суглуулалга эндэ шиидхэхы шатадаа оронхой. Хото город шадарай тусхай шэглэлтэй ажахынууд хуряалгын хаһын эхилһэн сагһаа хойшо 1100 тонно жэмэсэй витаминжүүлэгдэһэн шүүһэ, хоёр миллион шахуу баанха консервэ үйлэдбэрилэн гарганхай. Байгша он соо түрүүшынхиеэ калинын жэмэс ба саахартай холигдоһон рябина консервэлэгдээ. Тиихэдэ нохойн хоншоорой ба кизилэй шүүһэн наймаанда гаража эхилээ. Гадна Осетиин арадай тон дуратай «цахтон» гэжэ жэмэсүүдһээ бэлдэгдэһэн эдеэн үйлэдбэрилэгдэжэ захалаа.

Шасаргана ба грецкэ һамар түүлгэ һаянай эндэ эхилбэ. Мүноө жэл эдэ жэмэсүүдэй ургаса һайн.

Т. ЕФИМЦОВ,
ТАСС-ай корр.

Орджоникидзе,
Хойто-Осетиин АССР.

ШАЛГАЛТЫН ДҮНГҮҮДЫЕ — ОЛОНИИТЫН АНХАРАЛДА

Онохойн модоной комбинадай арадай хинагшад хүдэлмэриеэ саашадань һайжаруулхын тулада ехэ юумэ хэнэ. Тиихэдээ участок, цех болон бригаданuудай хүдэлмэрие нарин хиналта доро абажа, хэһэн шалгалтынгаа дүнгүүдые олониитын анхаралда табиха талаар горитой амжалта туйлаһан байна.

Арадай хиналтын бүлэгүүдэй хэжэ байһан ажал ябуулга тухай мэдээ комбинадайнгаа хүдэлмэришэн бүхэндэ хүргэхэдэ, тэрэнэй нүлөөлхы үүргэнь нилээд дээшэлжэ, аша үрэ ехэтэй болоно. Тиимэһээ энэ талаар юу хэжэ байһан тухайгаа хөөрэжэ үгэхэ хүсэлэнтэй байнаб.

Комбинадай арадай хиналтын гол бүлэгэй томо стенд шэмэглэн гоёогдожо, ханада үлгэгдөө гэжэ нэн түрүүн хэлэлтэй. Тэрэнэй дээгүүрнь «Олониитэ хинан шалгана» гээд бэшээтэй байхыень харахат. Эндэ гол болон бусад бүлэгүүдэй, тэдэнэй бюронуудай гэшүүдэй нэрэнүүд, структурань тодорхойгоор бэшэгдэнхэй. Гадна хэгдэһэн ажал тухайгаа дэлгэрэнгыгээр соносходог заншалтайбди. Арадай хинагшадай хүдэлмэрие улам һайжаруулха талаар хүдэлмэришэдэй оруулһан дурадхал болон захианууд эндэ мүн лэ харуулагданхай. Тиигээд абтаһан хэмжээнүүд, шалгалтын үрэ дүнгүүд тухай мэдээсэлнүүд саг үргэлжэ барлагдажа байдаг. Онсолходо, тус стенд дээрэ гансал дутуу дунданууд заагдана бэшэ, харин участок, бригада болон цехүүдэй хүдэлмэриин һайн талань баһал өөрынгөө һуури эзэлнэ.

Арадай хиналтын гол бүлэгэй табиһан квартал кварталай түсэбэй ёһоор элдэб янзын шалгалтанууд, рейднүүд, харалганууд үнгэргэгдэдэг юм. Тус түсэб комбинадай парткомой заседани дээрэ баталагдаһанайнгаа һүүлдэ хүсэндөө ородог гэжэ тэмдэглэлтэй.

Шалгалтануудай дүнгүүдые олониитын анхаралда табиха зорилготой сектор манда бии. Тэрэние толгойлогшоор коммунист Ж. Цыдендоржиев табигданхай.

1974 оной турша соо сатирическэ хуудаһанууд — 13, тиихэдэ 1975 оной найма һара соо 8 дахин гаргагдаһан байна. Тэдэнээ дабхар барлажа, олон болгоод, цех, участок болон бригада бүхэндэ тараадаг гээшэбди.

Эдэ хуудаһанууд дээрэ толилогдоһон гол материалнууд соо хэлэгдэһэн дутуу дундануудай юундэ ушарһание элирүүлжэ, тэдэние усадхаха талаар хэмжээ абаха зорилгоор суглаа үнгэргэжэ, зүбшэн хэлсэдэг заншал манда бии.

Жэшээлхэдэ, 1974 ондо комбинат дотор ажалай журамай хэр сахигдадаг байһание шалгаха зорилготой рейд үнгэргөө һэмди. Энэ хэмжээ ябуулга гурбан үдэр соо үргэлжэлжэ, нилээд олон дутуу дунданууд элирүүлэгдэһэн юм. Ажалдаа гээгдэдэг, ажалһаа эртэ гараад ябашадаг, хүдэлмэриин үедэ удаан саг соо тамхи татажа байдаг ушар үсөөн бэшэ дайралдадаг һэн. Энээн тушаа сатирическэ хуудаһандаа бэшэхэ зуураа, тус гээлтэнүүдһээ боложо, комбинаднай, хүдэлмэришэн өөрөө ямар гарза хохидолдо ороо гээшэб гэжэ онсо заагаа һэмди. Тиигээд энэ асуудал саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөнэй үзэмжэдэ табигдажа, дирекциин зүгһөө зохихо хэмжээнүүд абтаһан юм.

Гадна үйлэдбэриин болоч зоной ажаһуудалай культурын хэр зэргэ байһание шалгаха рейд ходо үнгэргэгдэжэ байдаг. Энэ талаар баһал горитой дутуу дунданууд элирүүлэгдээ һэн.

Тиигээд байгша оной июнь һарада болоһон комбинадай партийна хамтын суглаанай үзэмжэдэ тус асуудал табигдаһан юм. Тэндэ гол бүлэгэй түрүүлэгшэ элидхэл хэһэн, энэ талаар ябуулгадаха хүдэлмэриин түсэб зохёогдожо, баталагдаһан байха. Тэрэ гэһэнһээ хойшо энээндэ хабаатай хэдэн сатирическэ хуудаһанууд гаргагдаад байна.

Гаргагдажа байһан продукциин шанар шалгаха талаар арадай хинагшад анхарал хандуулма хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэ гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Арбадахи табан жэл эрхим шанарай түлөө тэмсэхэ хэрэгэй шиидхэхы шата болохо ёһотой гэһэн партиин заабариин гараад байхада, тус хүдэлмэри бүришье ехэ удха шанартай болоно.

Жэшээлхэдэ, байгша оной январь соо комбинадай ОТК-гай хүдэлмэрилэгшэдтэй суг продукциин шанар шалгаха талаар рейд үнгэргэгдөө һэн. Тиихэдээ голодоһо гараһан олон зонние элирүүлжэ, тусхай сатирическэ хуудаһа, плакат гаргаа һэмди.

Эдэ рейднүүдэй дүнгүүд дээрэ үндэһэлэн, дэлгэрэнгы тоосоо согсолборилжо, тус материалаа арадай хиналтын аймагай комитедэй үзэмжэдэ таблабди. Тиигэжэ голодоһотой продукци гаргалгада зэмэтэй зон хэһээгдэһэн юм.

Социалис зөөриин бүрин бүтэние шалгаха гээшэ — манай уялгата хэрэг. Энэ талаар баһал горитой хүдэлмэри хэжэ байдагбди. 1974 оной апрель, байгша оной июнь соо милициин хүдэлмэрилэгшэдтэй, «Комсомольско прожекторэй» гэшүүдтэй суг һүниин рейд хэхэдэмнай, хаб-тагайнуудые, хюрөөгэй хибэдэһэ нягтаруулан даража хэһэн плитануудые, бензин болон элдэб шэрэ хулуугаад ябаһан зон баригдаа һэн. Энэ рейдын дүн баһал олондо мэдээжэ болгогдоһон байха.

Иимэ муу муухай ябадал гараһан зоной ажалладаг газартань дуулгахадамнай, коллектив соонь тэрэние зүбшэн хэлсэһэн, нүхэдэй сүүдүүдэй үзэмжэдэ тэдэнэй хэрэг табигдаһан юм. Иимэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулагдана. Тиимэһээ хуули ёһондо харша тус ябадал улам үсөөржэ байһаниинь гайхалгүй гэжэ һанагдана.

Арадай хинагшадай һонирхохогүй юумэн үгы гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Юуб гэхэдэ, эдэнэр арад зоной этигэл найдабари харюулжа, манай хуули ёһондо харша ябадалгай, манай ажабайдалда һаад ушаруулһан бүхы юумэнтэй шэрүүнээр тэмсэхэ гол зорилготой бшуу. Тиихэдээ коммунизмын һайхан ерээдүйдэ таарахагүй харша муухай үзэгдэлнүүдые үндэһэн дээрэнь үгы хэхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулха уялгатай байһанаа арадай хинагша бүхэн һайн ойлгоно.

Тиимэһээ зоной дуулгаһан дутуу дунда бүхэние саг дары элирүүлжэ, тэдэние усадхаха талаар хэмжээнүүдые гансата абахые оролдодог һайн заншал манда бии. Жэшээлхэдэ, 1974 оной февраль соо Онохой посёлогто ажаһуудаг зоной электрын элшэ хүсэ хэр зүбөөр гаргашалдаг байһыень тодорхойлхо зорилгоор хэдэн шалгалта хээ һэмди. Тиихэдээ энэ талаар бии байһан дүрим эбдэдэг зонние олоор элирүүлээбди. 32 хүн иимэ буруу ябадал гаргаһанайнгаа түлөө яла түлэхэ байтай болоһон юм. Тиигэжэ 3 мянган үлүүтэй түхэриг гүрэндэ бусаагдаһан байна.

Сатирическэ хуудаһанда гараһан материал бүхэнөөр тодорхой хэмжээ абаха талаар ехэ оролдосо гаргадагбди гэжэ хэлээ һэм. Энэ хэрэгтэ дирекци, партком болон ниитын эмхинүүдые элсүүлхэ гээшэ тон шухала. Тиимэһээ эдэнэртэй нягта холбоо барисаа байгуулжа ажалланабди гэжэ онсо тэмдэглэхэ байнаб.

Арадай хинагшадай ажал ябуулгые олониитэдэ ходо мэдээжэ болгожо байха талаар нэгэдэхи участогай (түрүүлэгшэнь М. Шигин), хоёрдохи участогай (түрүүлэгшэнь Н. Бянкин), ДОЦ-ой (түрүүлэгшэнь Г. Кучумов), транспортна цехэй (түрүүлэгшэнь Н. Полуэктов) бүлэгүүдтэ ехэ хэмжээнэй, аша үрэтэй хүдэлмэри ябуулагдана.

Ц. ЦЫБАНОВ,
комбинадай арадай хиналтын гол бүлэгэй түрүүлэгшэ.

Арадай ХИНАЛТЫН БУЛАН

ЛУНАЧАРСКИИН БЭШЭГҮҮД

Анатолий Васильевич Луначарскиин түрүүндээ мэдэгдээгүй дүшөөд бэшэг, 200 фото-зураг болон бусад материалнууд гүрэнэй Уран зохёолой музейдэ оробо. Гүрэнэй ба ниитын ажал ябуулагша, РСФСР-эй гэгээрэлэй арадай комиссар, уран зохёол шэнжэлэгшэ, публицист, драматург А. В. Луначарский ажабайдалайнгаа олон жэлые социалис шэнэ культурые хүгжөөлгэдэ зорюулаа, мүн тэрэнэй үргэн ехэ ажал ябуулга харуулһан олон тоото бэшэгүүдые бэшэлсэдэг байһаниинышье мэдээжэ юм.

А. В. Луначарскиин лекци ба элидхэлнүүдые суглуулдаг Е. И. Явно гэгшын архивта эдэ олон тоото документнүүд хадагалаатай байба. Хадагалагдаһан гол түлэб бэшэгүүд, фото-зурагууд, соносхол болон үгэ хэлэлгэнүүдэй түсэбүүд 1928—1933 онуудта хабаатай. Гэбэшье эдэ лекци ба элидхэлнүүдынь хүдэлмэришэд, интеллигенци, культура болон искусствын ажал ябуулагшадта тон ехээр һайшаагдадаг байһые харуулна. Гэхэтэй хамта партийна, ниитын ба гэгээрэлэй хүдэлмэрине үргэн дэлисэтэйгээр ябуулдаг байһаниинь эдэ гэршэлнэ.

Тэрэнэй 1924 онһоо 1933 он болотор ажаһууһан Арбатска переулогтахи наркомой гэрые «нойрсодоггүй гэр» гэжэ нэрлэдэг байгаа. Мүнөө эндэ тэрэнэй хүдэлмэриин кабинет тэрэл хэбээрээ үлөөгдэнхэй. Тэрэнэй бэшэгэйнь стол, номуудтай таг болон шкафууд, предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй үгэһэн дурасхаалта бэлэгүүд, мүн бусад олон хэрэгсэлнүүдынь эзэнэйнгээ табиһан соо орхигдонхой.

А. В. Луначарскиин түрэһөөр 100 жэлэй ой байгша оной ноябриин 23-да гүйсэхэнь. «Мемориальна кабинедэй» байдаг гэртэнь гүрэнэй Уран зохёолой музей Анатолий Васильевичай үргэн ажал ябуулгада зорюулагдаһан выставкэ энэ үдэртэнь нээхэ юм.

П. КОСОЛАПОВ,
ТАСС-ай корр.

Белградһаа холо бэшэхэнэ оршодог Зенуне хотодо Югославиин Федеративна Социалис Республика соогоо эгээл түрүүн гэжэ тоотой хүдөө ажахын машина бүтээдэг завод бии юм. Энэ бүтээлгын гараһан комбайнууд, жаткатай, молотилкануудаар болон бусад техникэ гансашье Югослави дотороо суурхай бэшэ, харин дэлхэйн элдэб оронуудта эльгээгдэнэ. Жэл бүри энэ завод шэнэ шэнэ түхэлэй машинануудые бүтээн гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кукуруза хуряаха «Змай-2км» гэжэ комбайн. Иимэ түхэлэй комбайнууд СССР эльгээгдэхэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

НАУКАНУУДАЙ АКАДЕМИИН ОЙ

ПРАГА. Словакиин Наукануудай академиин физикын институт байгуулагдаһаар 20 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэбэ. Энэ саг соо институдай хүдэлмэрилэгшэд шэнжэлхы ехэ ажал хэһэн байна. Ядерна физикын, акустикын, элементарна частицануудай теориин талаар шэнжэлэлгэнүүд эдэнэй дунда шухала һуури эзэлнэ.

Институдай эрдэмтэд уласхоорондын хани барисаанай оршомдо замбуулинай «Луна-16», «Луна-20» станцинуудай һара дээрэһээ асарһан һарын нюруугай хүрьһые шэнжэлэн үзэһэн байна.

СОВЕТ ЗУЖЭГҮҮД ТАБИГДАНА

БУДАПЕШТ. Ород болон совет уран зохёолшодой зүжэгүүд венгер харагшадые һонирхуулдаг. Будапешт, Дебрецен, Мишкольц болон Венгриин бусад хото городуудай театрнуудта М. Горькиин «Мещане», Н. В. Гоголиин «Ревизор», Ф. Гладковой «Цемент», В. С. Вишневскиин «Оптимистическая трагедия», мүн олон совет уран зохёолшодой бүтээлнүүдээр найруулан табигдаһан зүжэгүүд энэ жэлдэ харуулагдаха байна. Бүхы дээрээ ород, совет авторнуудай 26 зүжэг харуулагдахаар түсэблэгдэнхэй.

ЭРДЭМ — ОЛОНИИТЭДЭ

БУДАПЕШТ. «ТИТ дурадхана» — иимэ гаршагтай соносхолнууд Венгриин хото городуудай, һуурин тосхонуудай үйлсэнүүдээр эдэ үдэрнүүдтэ бии болобо. Венгридэ научна эрдэм дэлгэрүүлхэ талаар «ТИТ» гэжэ нэрлэгдэдэг бүлгэмдэ лекцинүүдэй шэнэ циклын эхилһэн тухай эдэ соносхолнууд мэдээсэнэ.

Хэдэн мянгаад эрдэмтэдэй багшанар болон инженернүүдэй хабаададаг энэ бүлгэм элдэб янзын, һонирхолтой программа шагнагшадтаа дурадхана. Физикэ, химиин, биологиин замбуулинай медицинын һүүлэй шэнэ туйлалтанууд, социалис байгуулалтын, уласхоорондын харилсаа холбооной шухала асуудалнууд — «ТИТ» бүлгэмэй ажал ябуулгын шухала шэглэлнүүд мүн.

ТРОСТНИК ХУРЯАЛГЫН УРДАХАНА

ГАВАНА. Ороной гадаада худалдадаг шухала продукт — саахар үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ, тэрэнэй өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха, 1976 оной тростник хуряалгые түргэн болзорто, гээлтэ хорооолтогүйгөөр үнгэргэхэ гээшэ Кубын Компартиин болохоёо байгаа нэгэдэхи съездын хүндэлэлдэ Кубын саахарай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан социалис уялганууд болоно.

Кубын газар дайдын гол баялиг — республикын бүхы провинцинуудта саахарай тростник хуряалгада, тэрэние буйлуулгада бэлэдхэл дүүрэжэ байнхай. Саахарай заводуудай түхеэрэлгэнүүдые түргэн саг соо, һайн шанартайгаар заһабарилгада хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрһэн мүрысөөн ехээр нүлөөлнэ.

ШОПЕНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ, УЛАСХООРОНДЫН...

ВАРШАВА. Витольд Ровицкиин хүтэлбэри доро национальна филармониин хоор болон оркестрэй польско хүгжэмэй баярай концертээр Ф. Шопенэй нэрэмжэтэ пианистнуудай уласхоорондын IX конкурс Варшавада нээгдэбэ.

29 ороной 120 пианист, тэрэ тоодо Советскэ Союзһаа Татьяна Федкина, Павел Гилилов, Дина Иоффе, Александр Урвалов болон Виктор Васильев гэгшэд Варшавада бэлиг шадабаряа харуулха юм.

ГДР-эй БАРИЛГАШАДАЙ ХЭРЭГҮҮД

БЕРЛИН. Хүдэлмэришэдтаряашадай республикын 26 жэлэй ойе ГДР-эй барилгашад ажалай амжалтануудаар тэмдэглэбэ. Һайндэрэй урда тээхэнэ октябриин 6-да округой Нойбранденбургын түбтэ болбосон түхэлтэй 15.000 гэр барилгын программа бэелүүлэгдэжэ, шэнээр бодхоогдоһон байрын гэрнүүдтэ айл бүлэнэр орожо түбхинэбэ. Мүн лэ тэрэ үдэр Лейпцигтэ хилээмэнэй комбинадай хоёр шэнэ предприяти түрүүшынгээ продукци үгэжэ эхилһэн байна. Тиихэдэ Ростогой барилгашад автозаһабарилгын заводой барилгые дүүргээ. Галледа городской шэнэ амбулатори ашаглалгада оруулагдаа.

АША ҮРЭТЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

БЕРЛИН. ГДР. Советскэ Союз болон СЭВ-гэй гэшүүн бусад оронуудай түрэл предприятинуудай сэхэ холбоо байгуулга хадаа социалис экономическа харилсаа холбооной эршые түргэдхэлгэдэ һайнаар нүлөөлнэ.

Галле округтохи «Буна-Верке» гэжэ химиин комбинат СЭВ-эй оронуудай 60 предприятитай холбоо тогтоонхой. Түрэл предприятинууд синтетическэ каучук болон пластмасса үйлэдбэрилгын техническэ асуудалнуудые хамта шиидхэдэг.

Советскэ Союз, ГДР болон Польшын мэргэжэлтэдэй полиграфическа машина бүтээлгын талаар хамтын хүсэлэл оролдолгоор «ССТ-4200» түхэлэй шэнэ машинанууд бэлдэгдэжэ, Лейпцигэй «Помпраф» заводто бүтээн гаргагдаһан байна.

Медицинскэ техникэ, илангаяа стоматологическа түхеэрэлгэ үйлэдбэрилхэ талаар харилсаа холбоон үргэдхэгдэнэ. Берлиндэхи медицинскэ аппаратурын предприяти совет, венгер, чехословак, югослав нүхэдтэйгөө харилсаа холбоо байгуулжа, шүдэнэй кабинедүүдтэ хэрэглэгдэдэг түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргана.

(ТАСС).

Спорт

хоёр наймадахи партияа наадахадаа тэнсэһэн байба. Москвагай нүгөөдэ мастер Борис Гулько Тбилисиин гроссмейстер Эдуард Гуфельд гэгшые шүүхэдээ, эрхимлэгшэдээ хүсэбэ. Тиин

ТОБШОХОНООР...

ШАТАР

МАНИЛА. Уласхоорондын шатаршадай дунда эхилһэн наадан дүүрэбэ. Югославиин бэлигтэй гроссмейстер Любомир Любоевич абажа боломоор арбанһаа долоон очкотой боложо. түрүү һуури эзэлбэ. Тэрэ нэгэшье хүндэ шүүгдэнгүй наадажа гараа. Мүнөө 23-тай гроссмейстер шэнэ жэл болотор амараад, дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилхэ наадanда бэлдэхэ тухайгаа ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэһэн байна.

Шатаршад Лев Полугаевский, Энрике Коста Мекинг (Бразили). Бент Ларсен (Дани), Хельмут Пфлегер (ФРГ) гэгшэд тус тустаа зургаан очкотой боложо, хоёрдохиһоо табадахи һуури хүрэтэр эзэлһэн байба. Светозар Глигорич (Югослави), Росендо Балинас (Филиппин) хоёр таба табан очко абажа, удаадахи һуури эзэлбэ.

КИШИНЕВ. Ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө нэгэдэхи бүлэгтэ наададаг эрэшүүлэй дунда эхилһэн нааданай түрүүшынь хахад дүүрэбэ. Тиигэбэшье һаа, эдэнэрэй хэнэйншье эрхим гурбанай тоодо орохонь мэдэгдээгүй байһаар. Наадanда түрүүлжэ ябаһан Курганай мастер Наум Рашковскиие Москвагай гроссмейстер Давид Бронштейн хүсэһэн байгаа. Зүгөөр эдэ мүнөөдөө түрүүлһэн эдэ гурбан тус тустаа 5.5 очкотой болобо.

ХОККЕЙ

Ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө наадагдажа байгаа мүрысөөнэй эзлжээтэ уулзалганууд үнгэргэгдэбэ. Энэ үдэр үнгэрэгшэ жэлэй ороной чемпионууд—ЦСКА-гай хоккеистнүүд «Спартак» командатай наадаһан байгаа. Тиихэдээ «Спартагай» хоккеистнүүд шадамар бэрхээр наадажа, эдэнэрээ 4:2 (0:1, 3:1, 1:0) шүүжэ гарахадаа, нүгөөдүүлээ очкогоороо хүсэбэ. Тиин Москвагай ЦСКА, «Динамо», «Спартак» команданууд тус тустаа 17 очкотой боложо, мүрысөөнэй таблицада түрүүшын гурбан һуури эзэлбэ.

Байгша ондо «А» классто ороһон Новосибирскын «Сибирь» команда һүүлшын дүрбэн уулзалга Горький, Воскресенск хотонуудта үнгэргэхэдөө, бултандань шүүжэ гараа бшуу. Октябриин 14-дэ «Химигэй» хоккеистнүүдые 3:2 (1:1, 1:0, 1:1) тоотойгоор шүүхэдээ, дүн хамта 12 очкотойгоор табадахи һуури эзэлбэ. «Крылья Советов» команда Ленинградай СКА-гай хоккеистнүүдые 6:1 (0:2, 1:1, 0:3) тоотойгоор илажа, 14 очкотой болоһон байна.

— Манай хоккеистнүүд нааданай нэгэдэхи, хоёрдохи хахадта булюу байдалаа хэрэглэжэ шадангүй ябаһаар, шүүгдэхэ баатай болоо һэн, — гэжэ ЦСКА-гай тренернүүдэй нэгэн, СССР-эй спортын габьяата мастер В. Александров хөөрэнэ.

(ТАСС).

ГОРОДКИ

«АЛТАН НАМАРАЙ» ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Городки хадаа үнинһөө хойшо ород арадай дунда үргэнөөр дэлгэрһэн наадан болоно. Тиин һүүлэй үедэ Россин Федераци дотор энэ наадан һэргээгдэжэ, олониие һонирхуулһан байгаа. Бага ехэ илгаагүй, тодорхойлон хэлэхэдэ, балшар жаахан үхибүүдһээ эхилээд, наһатай хүнүүд хүрэтэрөө городки наадахада хамаагүй юм.

Жара гаран онуудта манай республика дотор, илангаяа Улаан-Үдэ хотын мантан томо предприятинуудта — Лениинэй ордента локомотив-вагон заһабарилгын, прибор бүтээлгын, шэлэй ба авиационно заводуудта городки үргэнөөр хүгжөөгдэжэ, хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй болоо һэн. Тиин эдэ предприятинуудай хүдэлмэришэд габшагай һайнаар ажаллаһанайнгаа һүүлээр удха түгэлдэрөөр, болбосон һайнаар амарха үедөө городки наададаг бэлэй. Эгээл иимэһээ олон хүн городки шэдэлгын спортоор СССР-эй спортын мастернууд болоһон юм.

Республикымнай городкишад Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөндэ командаараа гурба дахин илажа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэншье байха. Гэбэшье элдэб шалтагаанаар Россиин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ нэгэтэшье хабаадуулагдаагүй.

Улаан-Үдын шэлэй заводой түлөөлэгшэ, спортын хүндэтэ мастер Дмитрий Бутаков хубидаа зонын түрүү һуури эзэлжэ, энэ һонирхолтой наадые хүн зоной дунда дэлгэрүүлгэдэ һайнаар нүлөөлһэн байна. Тэрэнэй хүтэлбэри доро спортын хэдэн мастернууд, жэшээнь, Н. Новоженов, С. Царегородцев болон бусад бэлдэгдээ һэн.

Теэд һүүлэй дүрбэн жэл соо городки наадан орхигдошоһон байгаа.

Энэ наадые һэргээхын тула физкультура ба спортын республиканска, Улаан-Үдэ хотын комитедүүд һүүлэй үедэ ехэ оролдолго гаргажа байнхай. СССР-эй спортын мастер, РСФСР-эй судья И. С. Иванов городки шэдэлгын спортын федерациин түрүүлэгшээр һунгагдажа, эдэбхитэйгээр ажаллажа байна гэхэдэ алдуу болохогүй.

Тингэжэ городки шэдэлгээр хубидаа Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө «Алтан намар» гэһэн мүрысөөн һаяхан Буряадай АССР-эй XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ болобо. Республикымнай ниислэл хотын дээрэ дурдагдаһан ехэ ехэ предприятинуудай городкишад, тодорхойлон хэлэхэдэ, спортын 7 мастер, мастерта хэдэн кандидадууд, 1-дэхи разрядтайшуул энээндэ хабаадажа, хоёр үдэр соо мүрысэһэн байна.

Нааданай эхинһээ хойшо шэлэй заводой түлөөлэгшэд спортын хүндэтэ мастер Д. Бутаковой, спортын мастерта кандидат М. Бидогаевай, локомотиво-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд аха дүүнэр, спортын мастернууд Владимир ба Андрей Григорьевтоной, спортын мастерта кандидат Виктор Лобынцевай хоорондо шанга тэмсэл болобо.

Мүрысөөнэй дүн гаргахада, 170 очко абаһан Г. Бутаков 1-дэхи һуури эзэлжэ, «Алтан намарай» шанда хүртөө. В. Григорьев —2-дохи, харин М. Бидогаев, В. Лобынцев гэгшэд хэдэн очкогоор гээгдэжэ, 3-дахи һуури хубаалдаһан байха юм.

— Һүүлэй үедэ городки нааданай талмай дээрэ хүн зон хододоо олон, согтой хүхюун байдаг болобо. Энээниие хүгжөөн дэлгэрүүлхын тула бултадаа эдэбхи гаргаха ёһотойбди. Тиин манай республикын урдын габьяае хараада абажа, Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөн 1976 оной зун Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэхөөр шиндхэгдээ. 10 гаран команда ерэхээр хүлеэгдэнэ. Теэд бидэ манай зонын городкишадые хүндэмүүшэ халуунаар угтахаһаа гадна, командаараа илажа, түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадахые оролдохобди, — гэжэ мүрысөөнэй ахамад судья И. С. Иванов хөөрэнэ.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ.

БОКС

НААДАНДА МОРДОБО

Байгша оной сентябриин 11-һээ 15 болотор Ангарск хотодо боксоор «Труд» бүлгэмэй Центральна Соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө зононууд хоорондын мүрысөөн болоо һэн. Тэндэ манай республикын «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастер Александр Осокин түрүү һуури эзэлһэн байгаа.

Үсэгэлдэр Александр Осокин бусад зонын боксернуудтай түгэсхэлэй наадanда хабаадалсахаар Орджоникидзе хото ниидэбэ. Түгэсхэлэй энэ наадanда шүүжэ гараһан боксернууд «Труд» бүлгэмэй командада оруулагдажа, СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө Запорожье хотодо үнгэргэгдэхэ наадanда хабаадалсаха юм.

С. ЦЫМПИЛОВ.

РЕСПУБЛИКЫН ЭКРАНУУДТА

Республикын колхоз, совхозуудай, завод, фабрикануудай клуб, соёлой ордонуудта харуулагдаха фильмүүдые Буряадай кинопрокат хүдөө нютагуудта эльгээбэ.

Мүн энэ һарада КПСС-эй XXV съездэдэ зорюулагдаһан тематическа түсэбөөр республикын хүдөө нютагуудай, хото городуудай экран дээрэ фильмүүд харуулагдажа эхилэнхэй.

Байгша оной октябрь һарада республикын ажалшадта харуулагдахаар абтаһан лентэнүүдэй дунда хужарлан харамаар уран һайханай фильмүүд олон.

«Любовь земная». Мосфильмын киностудида зохёогдожо гаргагдаһан иимэ гаршагтай үргэн, экранай шэнэ кинофильм Улаан-Үдэ хотын «Дружба» кинотеатрта харуулагдажа байнхай. Тус фильм дотор гушаад онуудай үеэр хүдөө нютагта болоһон ехэ хубилалта болон колхозой түрүүшын түрүүлэгшэ Захар Дерюгинэй ажабайдал, оройтоһон инаг дуран тухай харуулагдана.

Артистнууд Е. Матвеев (Захар), З. Кириенко (Ефросинья), О. Остроумова ((Майя), И. Скобцева (Елизавета), В. Самойлов (Анисимов), Ю. Яковлев (Тихон) гэгшэд фильмын рольнуудта наадаһан байна.

«Мосфильмын» киностудида зохёогдожо гараһан **«Ливень»** гэһэн уран һайханай нүгөөдэ фильм дотор дайнай һүүлшын жэлэй хабарай хүшэр хүндэ үе саг тухай хэлэгдэнэ.

М. Горькиин нэрэмжэтэ киностудиин **«Всадник с молнией в руке»** гэһэн фильм дотор гушаад онуудай үеэр Эльбрус шадар ерэһэн залуу геолог Наташа Фроловагай вольфрам, молибденэй баян хэбтэшэ олоһон тухай хэлэгдэнэ. Энээнһээ гадна «Булад яажа хатуужааб?», «Сотрудник ЧК», «Неподдающиеся» гэһэн фильмүүдые «Мосфильмын» киностуди хоёрдохёо экран дээрэ буулгажа гаргаба. Эдэ кинофильмүүд республикын, Улаан-Үдэ хотын кинотеатрнуудта октябрь һараһаа харуулагдажа эхилээ.

Үхибүүдэй октябрь һарада хараха фильмүүдэй дунда «Мосфильмын», Ригын киностудинуудта зохёогдоһон **«Верный друг Санчо»**, **«Автомобиль, скрипка и собака Клякса»**, Румыниин киностудиин **«Вероника»**, **«Капкан»**, Югославиин киностудида зохёогдоһон **«Преступник и его досье»** гэһэн уран һайханай кинокартинанууд бии.

Тэрэшэлэн хроникально-документальна, научно-популярна фильмүүд энэ һарада республикын экрануудта харуулагдахаар абтанхай. Тэдэнэй дунда «Центральна научна фильмын» студида зохёогдожо гараһан **«Рассказы о Бурятии»** гэһэн хроникально фильмын олоной анхарал татахань дамжаггүй.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй кинофикациин управлени «Манай үеын хүн — коммунизм байгуулагша» гэһэн уряа доро БАМ-ай барилгашадта тусхай фильмүүдые октябрь һарада харуулхаар эмхидхэһэн байна.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» октябриин 15-да Москвада үнгэргэгдэһэн 39-дэхи тиражай дүнгүүд нимэ:

«Спортлото»: 4 (альпинизм), 6 (баскетбол), 13 (уһанай санын спорт), 31 (тамаралга), 36 (слалом), 49 (даам);

«Спортлото-2»: 5 (бадминтон), 10 (буер), 11 (велоспорт), 31 (тамаралга), 33 (регби), 43 (фехтовани). (ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

Телефон. Телеграф. Радио.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Франциин Республикын Президентын албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэһэн тухай гадаадын хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Кремль соо болоһон уулзалгын үедэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, Франциин Президент В. Жискар д'Эстэнэй хэлэһэн үгэнүүдые хэблэл шэнжэлхэдээ, хоёр ороной арадуудай, уласхоорондын эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай аша туһада хоёр талын харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ һанал бодолтой байһанаа үшөө дахин баталба гээд тэмдэглэнэ.

«Юманите» газетэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ толилходоо, шахардуу байдал һуларуулгые саашадань хүгжөөхэ шухала гэһэн үгэнүүдтэнь гол анхаралаа хандуулна. «Шахардуу байдал һуларуулха гээшэ уласхоорондын байдалай мүнөө үеын гол шухала зорилго болоно», — гэжэ газетэ онсолон заана.

ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин СССР-тэ ерээд бусалгын дүнгүүдые социалис оронуудай хэблэл үргэнөөр шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр.

Совет космонавтнуудай США-да ошоод байһан тухай, Анголо ба Ливандахи байдал тухай, Испанидахи Франкогой захиргаанда эсэргүү ябуулгануудай үргэдхэгдэжэ байһан тухай дэлхэйн хэблэл мэдээсэнэ.

(ТАСС).

ВАРШАВА

ПРИМОРИИН АЖАЛШАДТАЙ УУЛЗАЛГА

ТАСС

ПОРП-ын VI съездһээ хойшонхи үе соо Арадай Польшодо ехэ хубилалта болоһон байна гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек ПНР-эй Примориин воеводствын ажалшадтай Гданьскда болоһон уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Энэ түсэбтэ табан жэлэй үедэ олон тоото промышленна предприятинууд үндэһөөрнь хубилгагдан шэнэлэгдэһэн, түсэбһөө гадуур хэдэн арбаад мянган гэр баригдаһан, ажалшадай бодото салин хүлһэн нилээд дээшэлүүлэгдэһэн байна гэжэ Э. Герек хэлэбэ. Партиин VI съезд дээрэ хараалагдаһан ажал ябуулгымнай хараа шэглэл бодото байдалда шалгагдаа. Энэнь VII съездһээ хойшошье үргэлжэлүүлэгдэхэ юм гэжэ тэрэ тэмдэглэһэн байна. VII съездэдэ ПОРП-ын ЦК-гай тезисүүд дотор хараалагдаһан программа дүүргэгдэхэ гээд этигэн найдажа байһанаа ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь мэдүүлбэ.

ТУНИС

Т. ЖИВКОВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ТАСС

Хани ёһоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байһан НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков Тунисай Республикын Национальна суглаанай баярай заседани дээрэ үгэ хэлэбэ. Бата эб найрамдал, аюулгүй байдал ба али бүхы харилсаа холбоо тогтоолгодо таарамжатай байдал мүнөө үедэ дэлхэй дээрэ тогтоод байна гэжэ үгэ соогоо тэмдэглээ. Советскэ Союзай эб найрамдалта политика залан сэхээр бэелүүлһэнэй, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай бүтэмжэтэй һайн ажал ябуулһанай ашаар эдэ хубилалтанууд туйлагдаба.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай тогтожо хэлэхэдээ, булимтаран эзэмдэгдэһэн Араб бүхы газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые гаргангүй, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые мэдэрэнгүй, дэлхэйн энэ райондо бата эб найрамдал, аюулгүй байдал хангажа болохогүй байна гээд Т. Живков мэдүүлбэ.

ПРАГА

КПЧ-гэй БОЛОХОЁО БАЙГАА СЪЕЗД ТУХАЙ Г. ГУСАГАЙ ХӨӨРӨӨН

ТАСС

КПЧ-гэй ЦК-гай октябриин пленум партиин Центральна Комитедэй саг үргэлжэ эрхилэн шиидхэжэ байдаг манай общественэ хүгжөөлгын үндэһэн шухала асуудалнуудые али бүхы талаһаань гүнзэгыгөөр зүбшэн хэлсэдэг ёһо заншалаа нэрэтэй түрэтэйгөөр үргэлжэлүүлһэн байгаа гээд КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак КПЧ-гэй ЦК-гай һаяхан Прагада болоһон пленум дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Республикын социалис хүдөө ажахын ажалшад ехэ амжалтануудые туйлаа гээд КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь тэмдэглээ.

КПЧ-гэй XV съездэдэ бэлдэхэ тухай КПЧ-гэй Центральна Комитедэй партийна органуудта, организацинуудта, бүхы коммунистнуудта эльгээһэн бэшэг социалис обществодо марксистско-ленинскэ парти хододоо хүтэлбэрилхы хүсэн болодог гэһэн хэлбэришэгүй баримта дээрэ үндэһэлнэ гээд Г. Гусак саашадаа хэлэбэ. Центральна Комитедэй бэшэг хадаа съездын урда тээхи ажал ябуулгануудые, партийна суглаануудта, партийна конференцинүүдтэ, КПЧ-гэй XV съездэдэ бэлдхэлые тодорхойлһон гол документ болоно.

БЕЙРУТ

АРАБ ОРОНУУДАЙ ЛИГИИН ЗҮБЛӨӨН ТУХАЙ

ТАСС

Национальна эблэрэлгын асуудалнуудые шиидхэдэг комитедэй заседани эндэ боложо, тодорхойлон хэлэхэдэ, Ливандахи хүшэр бэрхэшээлтэй байдалые зүбшэн хэлсэхын тула Араб оронуудай лигиин гэшүүн гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй октябриин 15-да Каирта зарлагдаһан онсо яаралтай заседанида Араб оронуудай ямараар хандажа байһан тухай асуудалые хаража үзөө.

Протокольно һанал бодолдо үндэһэлэн, правительствамнай Каирай зүблөөндэ хабаадахые зүбшөөхэ баатай болоһон байна гэжэ Ливанай гадаадын хэрэгүүдэй министр Ф. Такла энэ заседани дээрэ мэдүүлбэ. Хэрбээ Араб бүхы гүрэнүүдэй зүблөөе дэмжээгүй һаань, Ливанай делегаци тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадахагүй юм гэжэ тэмдэглээ.

Палестиные сүлөөлхэ эмхи (ООП) Каирай зүблөөндэ хабаадахаа арсана. Ушарынь юуб гэхэдэ, Дүтын Зүүн зүгэй түгшүүритэй байдалай гол асуудалнуудые хаража үзэлгэһөө Араб гүрэнүүдые хадууруулха гэһэн һэдэлгэ эндэ табигдаха байна гэжэ ООП-ой политическэ таһагай хүтэлбэрилэгшэ Ф. Аль-Каддуми батална.

ДАМАСК. (ТАСС). Ливандахи байдалые зүбшэн хэлсэхын тула Араб оронуудай лигиин гэшүүн гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй онсо яаралтай заседанида Сири хабаадахагүй гэжэ САР-ай Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ эндэ мэдүүлээ.

Израилиин ба Египедэй хоорондо һаяхан баталагдаһан, Синайн хахад арал дээрэхи сэрэгүүдые хоёр тээшэнь һалгаан тараалгын хоёрдохи шата тухай хэлсээе хаража үзэхын тула Араб оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй сугларһанай үлүү гэжэ Сири тоолоно гээд тэрэ хэлэбэ. Сириин талын һанамжын ёһоор, энэнь Ливандахи мүнөөнэй байдалда хабаагүй юм. Араб оронууд нэн түрүүн гол асуудалнуудые элирүүлэн шиидхэхэ ёһотой гэжэ МИД-эй түлөөлэгшэ тэмдэглээ.

ТРИПОЛИ. (ТАСС). Араб оронуудай лигиин гэшүүн гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй онсо яаралтай заседанида хабаадахагүй гэһэн шиидхэбэри Ливи абаад, ЛАС-ай генеральна секретарьта, аха дүү Араб гүрэнүүдтэ энээн тухайдаа дуулгаһан байна, гээд Араб революциин һонинной Ливиин агентствэ мэдээсэбэ.

ЧИЛИ. Иимэ зүдэрүү янзын урса гэрнүүд соо Чилиин хүдэлмэришэн анги мүнөө үедэ ажаһууна. Тэдээн дээгүүр харагдагша шэнэ гэрнүүдые Сальвадор Альендиин правительство хүдэлмэришэдтэ зорюулжа баряа юм. Сантьягын хүдэлмэришэн анги мүнөө иимэ гэрнүүдтэ ажаһууха мүнгэ зөөригүй байна.

ТАСС-ай фотохронико.

НЬЮ-ЙОРК

СЭВ-эй ЭРДЭМ, ТЕХНИКЫН ХАРИЛСААН

ТАСС

СЭВ-тэ хабаатай оронуудай түлөөлэгшэд эрдэм, техникын харилсаанай талаар экономическа туһаламжа нэгэ нэгэндээ үзүүлхэ Соведэй ажал ябуулгын хэдэ хэдэн асуудалнууд тухай мэдээсэлые ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сесси дээрэ тараа ба.

1976—1980 онуудта эрдэм, техникын харилсаанай түсэбүүдые СЭВ-эй саг үргэлжын комиссинууд, бусад зургаанууд зохёон абаһан байна.

СЭВ-тэ хабаатай оронуудай залан хүтэлбэрилгын түбүүдэй ба эрдэм, техникын бусад эмхинүүдэй хэһэн шэнжэлэлгэнүүдэй программын үндэһөөр, 1976—1980 онуудта энэ асуудалаар харилсаа холбоо тогтоолгын нэгэдхэгдэһэн түсэб табигдаа.

ЛИССАБОН

Португалиин-Югославиин коммюнике

ТАСС

Югославиин Союзна Гүйсэдхэхэ вечэй түрүүлэгшын орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй талаар союзна секретарь Милош Миничэй албанай хэрэгээр Лиссабондо ерэлгын дүнгүүд тухай Португалиин-Югославиин хамтын коммюнике «Капитал» газетэ толилбо.

М. Минич Португалида ерээд байха үедөө республикын президент Ф. да Кошта Гомештой, Революционно Соведэй гэшүүдтэй, гадаадын хэрэгүүдэй министр Мелу Антуништай, элитэ мэдээжэ политическэ ажал ябуулагшадтай хөөрэлдэһэн байна гээд коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ.

Политическэ, экономическа, социальна ба соёлой асуудалнуудаар хоёр ороной хоорондохи харилсаае үргэдхэхэ тухай хөөрэлдөөнүүдэй үедэ үгээе ойлголсоо. Португалиин ба Югославиин хоорондохи харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ президент Ф. да Кошта Гомешой албанай хэрэгээр һаядаа Югославида ошохоёо байһан ушар нүлөөлхэ байна гээд хоёр тала тэмдэглээ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөн ехэ удха шанартай гэжэ заагдаба. Уласхоорондын олон асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэһэн байна.

ОТТАВА

АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР ОТТАВА ЕРЭБЭ

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер хани ёһоной албанай хэрэгээр хоёр үдэрөөр Канадада ерэбэ. Тэрэ Канадын премьер-министр П. Трюдотой, гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Макекентэй хөөрэлдэхэ байна.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Америкын тусхай тушаалтадай хэлэһэнэй ёһоор, Оттавада ошоод байха үедөө Г. Киссинджер хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, Холбоото Штадуудай ба Канадын хоорондохи харилсаанда тохёолдоһон политико-экономическа бүлэг асуудалнуудые, тодорхойлон хэлэхэдэ, хоёр талын хоорондохи худалдаа наймаанай, элшэ хүсэнэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ юм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Сабшалан нуга һайжаруулха саг ерээ» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXV съездые угтуулан» — республикын хүдөө ажахы ба промышленностьһаа абтаһан мэдээсэлнүүд. БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд. ТАСС-ай һүүлшын һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Мэргэжэл түгэс, сурталай талаһаа хатуужаһан хүнүүдые хүмүүжүүлхэ» — С. Климовэй статья. Түрэл орон дотор. АПН-эй материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: Театрнуудай болон уран һайханай самодеятельностиин хүдэлмэридэ зорюулагдаһан тематическа хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Нютаг нютагай һонинууд. Спорт. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 9.55 — Дамжуулгын программа. 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Ород хэлэн». 10.55 — «Ольга Сергеевна». Дүрбэдэхи бүлэг (үнгэтэ). 12.20 — «Эксперимент «Аракс»—эрдэм дэлгэрүүлхэ фильм (түрүүшынхеэ харуулагдаха, үнгэтэ). 12.40 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Варвара-краса—длинная коса». 14.00 — 14.10 — Забһарлалга. 14.10 — «Шатарай һургуули». 14.45 — Бүхэсоюзна радиогой ба Центральна телевидениин Ехэ симфоническа оркестрэй час» (үнгэтэ). 16.00 — «Кузбасс—барилгадаа». КПСС-эй Кемеровскэ обкомой секретарь В. Ф. Попов дамжуулгада хабаадалсаха. 16.30 — «Ольга Сергеевна». Дүрбэдэхи бүлэг (үнгэтэ). 17.50 — Концерт. 18.00 — «Совет искусствада Франци альга ташана». — документальна фильм (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Түсэбтэ табан жэл, түгэсхэхы жэл». 19.40 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.50 — «Енисейн галнууд» (хоёрдохи дамжуулга). 20.10 — «Ольга Сергеевна» — телевизионно повесть. Дүрбэдэхи бүлэг (үнгэтэ). 21.30 — «Ф. Шубертын полонезүүд» — концерт (үнгэтэ). 21.40 — Франциин Республикын президент В. Жискар д'Эстэнэй албанай хэрэгээр айлшалалгада зорюулагдаһан мэдээсэлэй программа. 22.15 — Центральна телевидениин ба Бүхэсоюзна радиогой Ехэ симфоническа оркестрэй час» (үнгэтэ). 23.30 — «Эксперимент «Аракс» — эрдэм дэлгэрүүлхэ фильм (үнгэтэ). 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.50 — Телевизионно һонин.

«Орбита». 19.10 — «Шатарай һургуули».

УНШАГТЫ[...] һонирхохо[...] байхат

ҮЛЬГЭР ДОМОГҺО[...] ҺАБАГШАТАЙ

АРАЙШУ нуур сооху үһ[...] абташанхай шахуу бага[...] арал дээрэхи «Гауя» гэжэ [...] циональна парк дотор[...] логическа хоморой шуха[...] шөөе — мянгаад жэлэй [...] тээхи хэрэмые һэльбэн [...] лэлгын хүдэлмэри эхилб[...]

Эртэ урда сагта эндэхи [...] хониие энэ нуур «залгиһа[...] һан» юм гэжэ баталһан [...] үльгэр домогһоо һабагша [...] Латвиин ССР-эй Наукан[...] академиин түүхын инсти[...] экспедици малталга хэжэ[...] лээ һэн. Уһанай нюрууе [...] болгохо эрилтэтэй бэдэр[...] нүүдые эрдэмтэд 1966 оно[...] жэ захалһан юм. Тэрэ [...] һээ хойшо багахан аралай [...] да хубида эртэ урдын хэрэ[...] дала шахуу барилга [...] лэгдэһэн байна. Тэрэнэй [...] ситори хамгаалалтын [...] рэлгэнүүдээр хүрезлэгдэж[...] ригдаһан байгаа.

Юһэдэхи — арбадахи [...] жэлнүүдтэ хэрэм дүрбэ [...] һэльбэгдэһэн байгаа гээд [...] дорхойлогдобо. Тэрэнэй ор[...] до байһан бүхы байшан[...] ниитэ нэгэн һуури дээрэ ба[...] данхай. Нэгэ таһалгатай [...] нүүд соонь шабараар бари[...] һан пеэшэнгүүд бии [...]

Нуур сооху архитект[...] бүлэг барилга өөрсэ [...] музей болохо байна. Эртэ[...] дын барилгануудай зарим [...] бинь һэргээгдэхээр хараа[...] даба.

САМХААДААР... 2000[0] КИЛОМЕТР

ХҮН БҮХЭН өөр өөрын [...] нирхолтой байдаг гээшэ. Те[...] энэньшье гайхалтай бэшэ. П[...] гадахи «Кунинган Ири» [...] ресторанай директор Ва[...] Хошек 50-тай боложо яба[...] һаа, самхаадаар гүйлгэхэ [...] дуратай юм.

В. Хошек Берлин — Коп[...] гаген — Стокгольм — Хель[...] ки — Ленинград — Москва [...] һэн замаар аяншалга хэ[...] ябана. Самхаадаар ехэ [...] гаталжа болоно гэжэ Фи[...] диин ниислэл хотодо ер[...] байхадаа, тэрэ хэлэбэ. Энэ [...] лаар бүхы үндэһэ баримта[...] юм. 1969 онһоо хойшо [...] 20.000 километр гаталжа, [...] бэн түбиин 36 ороной дэб[...] дээгүүр ябаһан байна.

КАШАЛОДОЙ ХОТО СООҺОО ОЛДОҺОН ЮУМЭНҮҮД

ЗАГАҺАНАЙ ажахын [...] океанографиин Алас-Дурна [...] гэй эрдэм-шэнжэлэлгын инст[...] тудай эрдэмтэд юрэ бус[...] хоморой шухаг зүйлнүүд[...] суглуулханхай. 3 литрэй до[...] саарһанай корзинка, резин[...] бар бээлэй, хүүгэдэй наада[...] пластмассаар хэгдэһэн [...] лет, нааданхай автомаш[...] модон шкатулка ба эдижэ [...] лохоор бэшэ бусад олон юу[...] нүүд эдэнэй дунда бии. [...] бүхы зүйлнүүд кидүүдэй [...] соохоо олдоһон байна. Наада[...] хай самолет эдэнэй эгээл һо[...] юумэниинь болоно. Һаял[...] Номгон далай дээрэ барид[...] һан 10 метр утатай кашалод[...] хото соохоо энэ абтаһан [...] гаа. Олзоборилгын судна[...] даар тамарһан эрдэмтэд шу[...] нүүдые, кокосово һамар, [...] зальтын түгдэрхэйнүүдые [...] ба. Эдэ бүгэдые кашалот [...] гижархиһан байгаа бшуу. Ү[...] нэгэ гайхалтай һонин юу[...] — яблока тэрэнэй хото [...] байба. Тиихэдээ амтан эдэ[...] дуратайшуул кидүүдэй ду[...] бии юм ха юм.

АЮУЛТАЙ ОЛОШО

ГРОЗНЫЙ хото шада[...] Нагурска районой Будени[...] ское тосхондо дүтэхэнэ [...] низаторнууд газар хаха[...] байба. Гэнтэ хахалагдаһан [...] рой соохоо түмэрэй түгдэрх[...] нүүд гаража ерээ. Харан[...] һэнь — фашис самолёдой [...] дэрхэйнүүд. Нефтеэр б[...] Грозный хото хүдар 1942 [...] зун гитлеровскэ дээрмэшэ[...] рэгшэдэй Моздок тээһээ д[...] шан добтолжо байха үедэ, [...] вет сэрэгшэд энэ самол[...] буудажа унагааһан [...]

Тараалан дээрэ олдоһон [...] мэн тухайдаа райвоенкоми[...] дары мэдээсэбэ. Тэдэнэр [...] ниие наринаар шэнжэлх[...] дайсанай самоледой түгдэр[...] нүүдэй дунда 500 килогр[...] шэгнүүртэй тэһэрээгүй [...] бомбо оложорхёо. Тэрэнэй [...] дэлгэнгүй, байра дээрэнь [...] һэлхэ хэрэгтэй гэжэ сапер[...] тоолоһон байна.

Шанга тэһэрэлгэ бол[...] оршон тойронхи нютагуу[...] зэдэлхэдээ, үнгэрһэн үеы[...] ниилхадал гэбэ.

(ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону[уд]

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 3[...] Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54[...] зам. редактора — 2-68[...] зам. редактора — 2-62[...] отв. секретаря — 2-50[...] секретариат — 2-66-76, [...] делы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяй[ст]ва — 2-64-36, 2-63-86, [про]паганды и агитации — 2-56[...] промышленности и стро[и]тельства — 2-61-35, сове[т]ского строительства и быт[а] — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная [при]ёмная — 2-50-62, машин[описное] бюро — 2-57-63, корре[ктор]ская — 2-35-95, фотола[бора]тория — 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-02512. Заказ № 01[...]